



T.C.

ALTINBAŞ ÜNİVERSİTESİ

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Psikoloji Ana Bilim Dalı

**ZENOFOBİ İLE ZORBALIK ARASINDAKİ
İLİŞKİ: ÜNİVERSİTE ÖRNEKLEMİ**

Zoya ALASGAROVA JAFARLİ

Yüksek Lisans Tezi

Danışman

Prof. Dr. Dilek ŞİRVANLI ÖZEN

İstanbul, 2023

ZENOFOBİ İLE ZORBALIK ARASINDAKİ İLİŞKİ: ÜNİVERSİTE ÖRNEKLEMİ

Zoya ALASGAROVA JAFARLI

Psikoloji Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

ALTINBAŞ ÜNİVERSİTESİ

2023

Zoya ALASGAROVA JAFARLI tarafından hazırlanmış ve 20/11/2023 tarihinde sunulmuş ZENOFOBİ İLE ZORBALIK ARASINDAKİ İLİŞKİ: ÜNİVERSİTE ÖRNEKLEMİ başlıklı tez Psikoloji Ana Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Dilek ÖZEN

Danışman

Tez Savunma Sınavı Jüri Üyeleri:

Prof. Dr. Dilek ÖZEN

Psikoloji Bölümü,
Altınbaş Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül GÜNER ALGAN

Psikoloji Bölümü,
Altınbaş Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Gökçe ÖZKILIÇCI

Psikoloji Bölümü,
Altınbaş Üniversitesi

Bu tezin doktora tezi olarak tüm şartları sağladığını beyan ederim.

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü kabul tarihi:

Bu tezdeki tüm bilgilerin akademik kurallara ve etik davranışlara uygun olarak edinildiğini ve sunulduğunu beyan ederim. Ayrıca, bu kuralların ve davranışların gerektirdiği şekilde, bu çalışmada, orijinal olmayan tüm materyalleri ve sonuçları tamamen alıntı yaptığımı ve referans gösterdiğimi de beyan ederim.

Zoya ALASGAROVA JAFARLI

İmzası

X X X X

ÖZET

ZENOFOBİ İLE ZORBALIK ARASINDAKİ İLİŞKİ: ÜNİVERSİTE ÖRNEKLEMİ

ALASGAROVA JAFARLI, Zoya

Yüksek Lisans, Psikoloji Bölümü, Altınbaş Üniversitesi

Danışman: Prof. Dilek ŞİRVANLI ÖZEN

Tarih: Kasım / 2023

Sayfa: 87

Bu tez, sıklıkla kesişen iki yaygın toplumsal sorun olan zenofobi (yabancı düşmanlığı) ve zorbalık arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Çalışmada Türkiye’de yükseköğrenim görmekte olan Türk veya yabancı kökenli üniversite öğrencilerinde görülen yabancı düşmanlığı ve uygulanan veya maruz kalınan zorbalık araştırılmıştır. Çevrimiçi yollarla gerçekleştirilen çalışmada Türkiye’nin çeşitli illerinden katılan öğrencilere Yabancı Düşmanlığı Ölçeği ve Akran Zorbalığının Kurbanlarını Belirleme Ölçeği sunulmuş ve yanıtları analiz edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre Türk öğrencilerin yabancı öğrencilere oranla daha fazla yabancı düşmanlığı geliştirdiği görülmüştür. Benzer şekilde Türk öğrencilerin daha fazla zorbalık uyguladığı ve yabancı öğrencilerin Türk öğrencilere kıyasla zorbalığa daha çok maruz kaldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Türk öğrencilerin zenofobi düzeyleri ile yabancı öğrencilerin zorbalığa maruz kalması arasında, Türk öğrencilerin zenofobi seviyeleri ile zorbalık uygulamaları arasında ve Türk öğrencilerin zorbalık uygulamaları ile yabancı öğrencilerin zorbalığa hedef olmaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Araştırmanın bulguları literatürdeki çalışmalardan elde edilen veriler ile karşılaştırılmış, araştırmanın önemi ve sınırlılıkları değerlendirilmiş, Türkiye’de görülen yabancı düşmanlığı ve zenofobik zorbalık ile ilgili gelecekteki çalışmalara dair öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Zenofobi, Zorbalık, Akran Zorbalığı, Düzey, Türkiye’deki Üniversite Öğrencileri.

ABSTRACT

THE RELATIONSHIP BETWEEN XENOPHOBIA AND BULLYING: A UNIVERSITY SAMPLE

ALASGAROVA JAFARLI, Zoya

M.Sc., Department of Psychology, Altınbaş University

Supervisor: Prof. Dilek ŞİRVANLI ÖZEN

Date: November / 2023

Pages: 87

This thesis examines the relationship between xenophobia and bullying, two common social problems that often cross. In the study, xenophobia and bullying inflicted or exposed to Turkish or foreign university students studying in Turkey were investigated. In the online study, students from various provinces of Turkey were presented with the Xenophobia Scale and the Victims of Peer Bullying Scale and their responses were analysed. According to the findings, it is found that Turkish students developed more xenophobia than foreign students. Similarly, it is concluded that Turkish students demonstrate more bullying than foreign students and foreign students are more exposed to bullying than Turkish students. A significant correlation is found between the xenophobia levels of Turkish students and the exposure of foreign students to bullying, between the xenophobia levels of Turkish students and their bullying practices, and between the bullying of Turkish students and victimisation of foreign students. The findings of the study are compared with the data obtained from the studies in the literature, the importance and limitations of the study are evaluated, and suggestions for future studies on xenophobia and xenophobic bullying in Turkey are presented.

Keywords: Xenophobia, Bullying, Peer Bullying, Level, University Students in Turkey.

İÇİNDEKİLER

	<u>Safya</u>
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
TABLO LİSTESİ.....	ix
1. GİRİŞ.....	1
2. GENEL BİLGİLER	4
2.1 ZENOFOBİ (YABANCI DÜŞMANLIĞI).....	4
2.1.1 Günah Keçisi Hipotezi	4
2.1.2 İzolasyon Hipotezi.....	5
2.1.3 Biyo-kültür Hipotezi	6
2.2 AKRAN ZORBALIĞI NEDİR?.....	7
2.2.1 Zorbalığın Birey Üzerindeki Etkileri	8
2.2.2 Zorbalığın Yaygınlığı.....	9
2.2.3 Zorbalığın Türleri.....	10
2.2.3.1 Fiziksel zorbalık	11
2.2.3.2 Sözlü zorbalık.....	11
2.2.3.3 Siber zorbalık.....	12
2.3 ZORBALIK VE ZENOFOBİ İLİŞKİSİ	13
2.4 ÇALIŞMANIN AMACI VE HİPOTEZİ.....	14
3. YÖNTEM	16
3.1 ÖRNEKLEM	16

3.2 VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	17
3.2.1 Demografik Bilgi Formu.....	17
3.2.2 Yabancı Düşmanlığı (Zenofobi) Ölçeği.....	17
3.2.3 Akran Zorbalığının Kurbanlarını Belirleme Ölçeği	18
3.3 İŞLEM.....	18
4. BULGULAR.....	20
5. TARTIŞMA.....	25
5.1 ARAŞTIRMANIN GÜÇLÜ YÖNLERİ VE SINIRLILIKLARI	27
REFERANSLAR	29
EK A.....	40

TABLO LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Tablo 3.1: Yaş ve Uyuşma Göre Betimsel Analizler.....	17
Tablo 4.1: Zenofobi Anketinin Genel Sonuçları	21
Tablo 4.2: Yabancı Düşmanlığı Anketinin Genel Toplam Betimsel Analiz Sonuçları.....	21
Tablo 4.3: Kurbanlık Seviyesi Anketinin Genel Sonuçları	22
Tablo 4.4: Mağduriyyet Anketinin Genel Toplam Betimsel Analiz Sonuçları.....	22
Tablo 4.5: Zorbalık Seviyesi Anketinin Genel Sonuçları.....	23
Tablo 4.6: Zorbalık Seviyesi Anketinin Genel Toplam Betimsel Analiz Sonuçları	23
Tablo 4.7: Regresyon Analizindeki Değişkenler Arasındaki İlişkilerin Özeti.....	24

1. GİRİŞ

Tarihte yüzyıllardır insanlar savaş, kuraklık, kıtlık veya eğitim gibi çeşitli nedenlerle farklı bölgelere isteyerek veya mecbur kalarak göç etmişlerdir. Bazı göçler kalıcı olarak gerçekleştirilirken kimi göçler ise geçici bir süreliğine olup sonrasında geri dönmüş yahut başka bir bölgeye taşınmak için bir basamak olarak görülmüştür. Göç durumu ister bireyin iradesinde ister kişinin kontrol edemediği koşullar neticesinde gerçekleşmiş olsun, göçmen bireyler çok çeşitli ekonomik, sosyal, kültürel ya da siyasal problemlerle karşılaşabilmektedir (Kaldık, 2021). Kendi inançlarından, etnik kökenlerinden, kültürel, sosyal ya da siyasal yapılarından ayrıışan özelliklere sahip toplumlara göç eden bireyler, bu toplumlarla aralarındaki çeşitli farklılıklar sebebiyle derin sorunlar yaşayabilmektedir.

Anılan sorunlardan biri, yabancı düşmanlığı olarak karşımıza çıkmaktadır. Yabancılar yönelik korku ve nefret içerikli olumsuz tutumlara, farklı toplumlarda tarihsel dönemler boyunca rastlanmaktadır. Avrupa, Afrika, Avustralya gibi dünyanın farklı uçlarında yaşayan yerli halklar, bölgelerine yerleşen yabancılar karşı şüpheci ve zenofobik yaklaşımlar sergilemişlerdir. Örneğin, Zimbabwe’de yaşanan uzun süreli ekonomik ve siyasi kriz, Güney Afrika’ya doğru gerçekleşen göç akışlarında büyük bir artışa sebep olmuştur (Crush ve ark., 2017). Tüm eğitim ve beceri düzeylerinden, her iki cinsiyetten ve her yaştan olmak üzere toplumun her kesiminden göçmenler Güney Afrika’da sığınma talebinde bulunmuştur. Ancak ülkelerindeki krizden kaçan Zimbabveliler yerleştikleri Güney Afrika’da yabancı düşmanlığının ve bu doğrultuda yabancıya yönelik şiddetin hedefi olmuşlardır. 2008 ve 2015 yıllarında yerli halk tarafından göçmenlere ve mültecilere karşı ülke çapında büyük ölçekli saldırılar gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, zaman zaman daha düşük düzeyli şiddet olayları yaşanmıştır. Bu saldırılar, giderek daha fazla göçmeni ve mülteciyi hedef almıştır.

Coğrafi bölgenin ve kültürel yapıların çok farklı olmasına karşın Güney Afrika’daki zenofobik eğilimlere Avrupa ülkelerinde de rastlanmaktadır. Bu kapsamda, Mocan ve Raschke (2014), 1996 ve 2006 Alman verilerini kullanarak başta İtalyanlara ve Türklere karşı olmak üzere Alman halkının genel anlamda yabancılar ve azınlıklara yönelik ırkçılık ve düşmanlık içeren duygularını analiz etmişlerdir. Araştırmalarına etnik köken (örneğin Doğu Avrupa’daki Avusturyalılar) ya da din (örneğin Yahudi Almanlar) bakımından farklılık gösteren Alman vatandaşlara yönelik zenofobik eğilimleri de eklemişlerdir. Yapılan çalışma sonucunda halkın bu gruplara karşı yabancı düşmanlığı beslediğine dair bulgular

edinilmekle beraber Alman vatandaşların refah seviyesi ile yabancı nefreti arasında negatif bir korelasyon bulunmuştur. Bireyin ekonomik refahı arttıkça bu olumsuz duyguların şiddeti azalmaktadır. Benzer şekilde, analiz edilen vatandaşların eğitim seviyeleri arttıkça yabancı düşmanlığı, Yahudi aleyhtarlığı, ırkçılık gibi yaklaşımların azaldığı görülmüştür.

Anılan göç olgusu günümüzde irdelendiğinde hem teknolojik imkanların gelişmesi hem de yaşanan ekonomik krizler ve savaşlar gibi etmenlerle çok sayıda insanın gerek yurtiçi gerek yurt dışı bölgelere göç etmek durumunda kaldığı gözlenmektedir. Birleşmiş Milletler Mülteci Örgütü (2023), resmi raporlarında son on yıldır sığınmacı ve göçmen sayısının her sene arttığını belirtmiştir. Bu raporlara göre 2021 yılının sonuna gelindiğinde dünyada evlerini terk etmek zorunda kalan insan sayısı 89,3 milyonu bulmuştur. 53,2 milyon kişi kendi ülkeleri içinde göç ederken 36,1 milyon insan farklı ülkelere göç etmiştir. BM Mülteci Örgütü'nün 2021 raporlarında dünya üzerinde 27,1 milyon mültecinin olduğu saptanmıştır. 2022 yılının sonuna gelindiğinde ise Rusya ve Ukrayna arasında çıkan savaşın da etkisiyle dünya çapında evlerinden ayrıлып göç eden insan sayısı tarihi bir rekor kırarak 100 milyonu aşmıştır.

Böylesine büyük kitlelerin yer değiştirmesi, gittikleri bölgelerdeki yerli halk ile aralarındaki etnisite, kültür, sosyal yaşam ya da ekonomi gibi olası farklılıklar göz önünde bulundurulduğunda çeşitli problemlere sebep olması kaçınılmaz bir hal almaktadır. Zira göçmenlerin ait oldukları toplumsal yapılardan ve öz kimliklerinden ayrı düşünmek mümkün değildir (Kaldık, 2021). Gittikleri bölgelerde sadece nüfus artışı yaşanmamakta, aynı zamanda yerel halk ile göçmenler arasında kültürel etkileşim yaşanmaktadır. Bu etkileşim, uyuşmazlıkla, kültür çatışmasıyla, göçmenlerin göç edilen toplum içinde uyumsuzluğuyla ve yerel halkın göçmenlere karşı negatif söylem ve eylemleriyle sonuçlanabilmektedir. Halk, göçmen ve sığınmacıları “yabancı” veya “öteki” olarak görüp çeşitli önyargıların da etkisiyle tehdit olarak algılayabilmekte, Günah Keçisi hipotezinin ileri sürdüğü gibi yaşanan sorunların kaynağı olarak görebilmektedir. Bu durum, yerel halkın yabancılara karşı korku ve nefret geliştirmesine sebep olmaktadır.

Bu noktada Türkiye açısından da anılan göç olayının benzer yaşantıları beraberinde getirdiği görülmektedir. Günümüzde Ortadoğu'da yaşanan savaşlar ve karışıklıklar sebebiyle birçok göçmene kalıcı veya geçici olarak ev sahipliği yapan Türkiye'de de yerel halk tarafından yabancı düşmanlığı gelişmektedir. Çok sayıda sığınmacının bulunduğu Bingöl ilindeki yerel

halkın yabancılara yönelik düşmanca ve korku dolu yaklaşımları incelenmiştir (Kaldık, 2021). Araştırma sırasında bölgedeki yerlilerin medeni hallerinin, cinsiyetlerinin, eğitim durumlarının, ekonomik gelirlerinin ve yaşlarının bireylerin zenofobik tutumları ile ilişkisi göz önünde bulundurulmuştur. Çalışmada halkın göçmen ve sığınmacılara karşı düşmanca duygular geliştirdiği saptanmıştır. Bunun yanı sıra, Alman vatandaşlar ile yapılan çalışmayla paralel olarak bireylerin demografik verileri ile zenofobik yaklaşımları arasında anlamlı bir ilişki olduğuna dair bilgiler elde edilmiştir. Bu verilere göre kadınlar erkeklerden, bekarlar evlilerden ve 18-25 yaş aralığındaki gençler diğer yaş gruplarından daha fazla yabancı düşmanlığı içeren tutumlar sergilemektedir. Ayrıca eğitim düzeyi yüksek olan veya ekonomik geliri daha fazla olan bireyler karşıt gruplara kıyasla daha az yabancıya yönelik nefret geliştirmektedir.

Göç ve beraberinde toplumlarda yaşanan zenofobi (yabancı düşmanlığı) kavramı alanyazından yoğun olarak incelenmektedir. Bu noktada ilerleyen bölümlerde zenofobinin ne olduğu ve nedenlerine yönelik literatür aktarılacaktır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1 ZENOFOBİ (YABANCI DÜŞMANLIĞI)

Dilimize “yabancı düşmanlığı” olarak çevrilen “zenofobi” sözcüğü, Yunanca kökenli olup “misafir/yabancı” anlamına gelen “xenos” ve korku anlamındaki “phobia” sözcüklerinden oluşmaktadır (Özmete ve ark., 2018). Dolayısıyla zenofobi kelimesi sözlük anlamı itibariyle yabancıya duyulan korkuyu ifade etmektedir. Ancak aynı zamanda yabancıya duyulan nefret olarak da kullanılmaktadır (Smelser ve Baltes, 2001). Zenofobik yaklaşımlar, “yabancı” olarak algılanan bireye karşı korku, nefret gibi negatif negatif tutumlardır ve herhangi bir dine, dile ya da ırka özel olarak yönelik olmak zorunda değildir. Bunun yerine zenofobi, toplumun çoğunluğunun normlarına ve değerlerine tehdit olarak görülen ya da çoğunluktan farklı olarak algılanan spesifik bireylere yöneliktir (Elamé, 2013).

Zenofobinin nedenleri ile ilgili çeşitli araştırmalar bulunmaktadır. Harris (2002), Güney Afrika toplumunda görülen yabancı düşmanlığını incelediği çalışmasında halkın zenofobik yaklaşımlarının sebeplerini üç ana başlık altında açıklamıştır. Sunduğu hipotezler birbirleriyle ilişkili, yabancı düşmanlığına farklı düzeylerde açıklamalar getiren hipotezlerdir.

2.1.1 Günah Keçisi Hipotezi

Bu hipotez, yabancı düşmanlığını daha çok sosyal ve ekonomik açılardan ele almaktadır. Günah keçisi hipotezine göre eğer halkın çoğunluğunu oluşturan kitle çeşitli ekonomik ya da sosyal problemler yaşamakta; örneğin iş bulmak, sağlık veya eğitim hizmetlerine erişmek gibi zorluklar geçirmekteseyse bu kitle yaşadıkları sorunların kaynağı olarak azınlık grupları, özellikle de “yabancı” bireyleri görmektedirler (Harris, 2002). Başka bir deyişle toplum, yabancı grupları bir nevi günah keçisi ilan ederek yaşadıkları yokluk ve benzeri durumların sebebinin bu gruplar olduğuna inanmaktadır. Çünkü bu grupları kendi kaynaklarının tükenmesinde birer tehdit olarak algılamaktadır. Dolayısıyla yabancı gruplara karşı düşmanlık geliştirmektedir.

Tshitereke (1999), bireylerin bu yaklaşımlarının altında yatabilecek etmenlerin psikolojik açıklamasını yapmak üzere “Göreceli Yoksunluk Teorisi’ni sunmuştur. Bu teoriye göre göreceli yoksunluk duygusu, sosyal huzursuzluğun ortaya çıkmasında kilit bir rol

oynamaktadır. Bu duygu, bireyler hak ettiklerini hissettiklerinden daha azını elde ettikleri inancını geliştirdiklerinde yaşanan öznel bir hoşnutsuzluk duygusudur. Arzular veya beklentiler ile gerçeklik arasında görülen ayrışma neticesinde toplumsal hoşnutsuzluk yaşanabilir. Beklentilerin karşılanmamasının sonucunda edinilen hüsrân duygusu beraberinde öfkeyi de getirebilmektedir. Bu öfke içe aktarıldığında intihara sebebiyet verebilirken dışarıya yöneltildiğinde azınlık gruplara karşı yabancı düşmanlığına dönüşebilmektedir.

Günah keçisi hipotezi, özellikle yabancıların otomatik olarak birer günah keçisi haline geldiklerine dair bir varsayımda bulunmaktadır. Ancak neden başka bir sosyal grup veya bireyin değil de yabancının işsizliği, yoksulluğu ve yoksunluğu ifade etmeye başladığını; milliyetin neden bu şekilde günah keçisi ilan etmede belirleyici özellik olduğunu açıklığa kavuşturmak açısından yetersiz kalmaktadır. Buna karşın, zenofobinin nedenlerine dair diğer hipotezler, farklı bakış açılarıyla bu eksikleri tamamlamaya yönelik açıklamalar sunmaya çalışmaktadır.

2.1.2 İzolasyon Hipotezi

İzolasyon hipotezi, yabancı olma durumunu yabancı düşmanlığının merkezine yerleştirmektedir. Bu hipoteze göre yabancılar yerel halk için bilinmezi temsil etmektedir (Harris, 2002). Eğer bir toplum, yabancı gruplardan izole edilmiş bir yaşam biçimi tercih etmişse, yabancılar ile etkileşim halinde olmayan, onları ve onların kültürlerine dair etmenleri kendi bünyelerine dahil etmek gibi alışkanlıklar barındırmayan bir sosyal düzen içinde ise bu toplum tarafından yabancılar gizemli ve meçhul varlıklar olarak algılanmaktadır. Dolayısıyla bu bilinmezlik, yerel halk tarafından hoş karşılanmamaktadır.

Örneğin Morris (1998), Güney Afrika'da yaşanan yabancı düşmanlığının sebebinin Güney Afrika'nın uluslararası toplumdan soyutlanmasının bir sonucu olarak ele almaktadır. Diğer toplumlardan ayrıştırılmış Güney Afrika halkı için önceleri yabancılar bilinmezi teşkil etmektedir. Sürdürülen izolasyon politikasının ardından sınırların uluslararası toplumlara açılmasıyla Güney Afrika halkı, bilinmez olarak gördükleri yabancılarla doğrudan temasa geçmiştir. İzolasyon hipotezine göre, önceden soyutlanmış bir yaşam biçimi edinmiş Güney Afrikalılar ile meçhul olarak algılanan yabancılar arasındaki boşluk, şüphenin ve düşmanlığın gelişmesi için bir alan yaratmaktadır. Çünkü Güney Afrikalılar, uzun süreli

izolasyonun ardından yabancılara ve onlarda gördükleri farklılıklara uyum sağlayamamaktadır ve hoşgörü gösterememektedir. Aksine Güney Afrika halkı, farklılığı tehdit edici ve tehlikeli bulmaktadır. Dolayısıyla, izolasyon hipotezine göre yabancı düşmanlığı, yabancılara “yabancı”, yani bilinmez ve öngörülemez olma durumlarından kaynaklanmaktadır.

2.1.3 Biyo-kültür Hipotezi

Günah keçisi hipotezi ve izolasyon teorisi yabancı düşmanlığına genel birer açıklama getirmişlerdir. İlkinde yaşanan sosyal ve ekonomik problemlerin kaynağı olarak yabancılar görülürken ikinci hipotezde yabancılara yerli halk arasındaki farklılıklar zenofobiye neden olmaktadır (Harris, 2002). Ancak iki teori de yabancı grupları homojen bir kategori içinde incelemiş ve açıklamalarında çeşitli yabancı gruplar arasındaki farklılıkların zenofobi ile ilişkisine yer vermemiştir. Oysa bir toplumun içindeki farklı yabancı gruplar, diğerlerine nazaran daha fazla yabancı düşmanlığına maruz kalabilmektedir.

Bu noktada biyo-kültür hipotezi, toplumdaki farklı yabancı gruplara yönelik zenofobik yaklaşımların asimetrik dağılımına açıklama getirmeye çalışmaktadır. Biyo-kültür hipotezi, bazı yabancı grupların yabancı düşmanlığının hedefinde daha fazla olmasının, bu grupları çoğunluğu oluşturan kitleden ayıran gözle görülebilir farklılıklardan kaynaklandığını ifade eder (Harris, 2002). Bu farklılıkların kılık kıyafet gibi fiziksel ya da ten rengi gibi biyolojik etmenler olabilmesinin yanı sıra adetler gibi çeşitli kültürel yansımalar da olabilmektedir. Saç stilleri, konuşma aksanı, aşı izleri veya benzeri fiziksel görünüm gibi biyolojik-kültürel faktörler toplum tarafından hemen fark edilebilen ve yabancılara için gösterge niteliği taşıyan işaretlerdir ve bu bireylerin yabancı olma durumlarını belirtmektedirler. Örneğin, Güney Afrika’da Nijeryalılar ve Kongolular fiziksel özellikleri, giyim tarzları, tavırları ve yerli dillerden birini konuşamamaları sebebiyle yerel halk tarafından kolayca ayırt edilebilmektedir (Morris, 1998). Bu durum ise onları yabancı düşmanlığına açık bir hedef haline getirmektedir.

Zenofobi beraberinde olumsuz tutumları getirebilmektedir. İlgili literatür irdelendiğinde bu olumsuzluklardan en fazla karşımıza çıkan şeyin akran zorbalığı olduğu görülmektedir.

Dolayısıyla ilerleyen bölümlerde zorbalığın ne olduğu, etkileri, yaygınlık ve türlerine yönelik literatüre yer verilecektir.

2.2 AKRAN ZORBALIĞI NEDİR?

Akran zorbalığı, dünyada ve Türkiye'de uzun süredir görülen sosyal bir problemdir. Türk edebiyatında bile öğrenciler arasında yaşanan zorbalığın etkilerini görmek mümkündür. Halit Ziya Uşaklıgil'in 1924 yılında yayımlanmış Kırık Hayatlar eseri, edebiyatta görülebilen zorbalık örneklerinden birisidir. Zorbalık kavramının uzun süredir hayatımızda olmasına rağmen bu konuda yapılan ilk çalışmalar yeni olarak nitelendirilebilir. Zorbalık literatürünün öncülerinden Olweus'a (1978, 1986, 1991) göre, bir öğrenci uzun bir süre boyunca bir veya daha fazla öğrenci tarafından sürekli olarak olumsuz eylemlere maruz kaldığında zorbalığa uğramış veya mağdur edilmiş olarak kabul edilir. Zorbalık, tekrarlayan kasıtlı ve zararlı davranış ve eşit olmayan bir güç dinamiği ile karakterize edilen kişilerarası bir saldırganlık türü olarak sınıflandırılabilir. Gücün kötüye kullanılması, zorbalık ve diğer saldırganlık biçimleri arasında önemli bir ayrım faktörüdür (Smith ve Morita, 1999; Vaillancourt, Hymel, ve McDougall, 2003).

"Olumsuz eylemler" kavramını anlamak için daha fazla açıklama gereklidir. Özünde, olumsuz eylemler, saldırgan davranış tanımında belirtildiği gibi, kasıtlı olarak başka bir bireye zarar verme veya rahatsız etme girişimlerini ifade eder (Olweus 1973b). Bu eylemler, tehditler, alay etmek, sataşmak ve lakap takmak gibi sözlü olarak tezahür edebilir. Birine vurmak, itmek, tekmelemek, çimdiklemek veya hareketlerini engellemek gibi fiziksel eylemler de olumsuz eylemlere örnek olur. Sözlü veya fiziksel olmayan olumsuz eylemler de surat asmak, saldırgan hareketlerde bulunmak, bir kişiyi kasıtlı olarak bir gruptan dışlamak veya başka bir kişinin isteklerine uymayı reddetmek gibi eylemler olabilir (Olweus 1993).

Einarsen ve Skogstad (1996)'a göre, bir olayın zorbalık olarak sınıflandırılması için, belirli bir süre boyunca tekrar tekrar gerçekleşmesi ve hedef alınan kişinin kendini savunurken zorluklarla karşılaşması gerekir. Nispeten eşit güce sahip iki taraf bir çatışmaya girerse veya olay tek seferlik bir olaysa, bu olay zorbalık olarak değerlendirilmez. O'Moore, Seigne, McGuire ve Smith (1998) de zorbalığı benzer bir çerçevede ele alır. O'Moore ve diğerlerine göre zorbalık, bir birey veya bir grup tarafından başkalarına karşı tekrarlanan sözlü, psikolojik ve fiziksel eylemlerle karakterize edilen zararlı bir davranış biçimidir. Münferit saldırgan davranış olaylarının, kabul edilemez olsa da zorbalık olarak etiketlenmemesi

gerektiğine dikkat çekilir. Yalnızca uygunsuz saldırgan davranış sistematik hale geldiğinde ve zorbalığı yapan kişi bundan zevk veya tatmin duyduğunda zorbalık olarak kabul edilir.

2.2.1 Zorbalığın Birey Üzerindeki Etkileri

Zorbalık, öğrencilerin okul döneminde yaşadığı olumsuz bir okul deneyimi olmanın ötesine geçmektedir. Zorbalığa uğrayan öğrenciler için bu deneyim, bireyin yetişkinlik hayatında da devam eden olumsuz etkilere yol açmaktadır (Lereya ve ark., 2015) Zorbalık kurbanı olmak, psikolojik rahatsızlıklar gibi bazı olumsuz psikolojik sonuçlarla ilişkilendirilmiştir. (Wolke ve Lereya, 2015). Zorbalık mağduru olan çocukların diğer yaşlılarına kıyasla özellikle içselleştirme bozuklukları yaşadıkları görülmektedir (Copeland ve ark., 2013; La Greca ve Harrison, 2005; Landoll ve ark., 2015; Siegel ve ark., 2009). Mağdur çocuklar için içselleştirme bozukluklarından en yaygınları anksiyete ve depresyondur (Zwierzynska ve ark., 2012; Stapinski ve ark., 2014; Perry ve ark., 1988; Craig, 1998; Bond ve ark., 2001). Bu bozuklukların zorbalık deneyimi bittikten çok sonra da devam ettiğini gösteren çalışmalar mevcuttur (Sesar ve ark. 2012). Zorbalık mağduru çocukların daha düşük özgüvenli oldukları ve kendi yeterliliklerine ilişkin daha zayıf algıları olduğu da görülmüştür (Roland, 1989; Slee ve Rigby, 1993; Neary ve Joseph, 1994). Bu öğrencilerin kendine zarar verme, intihar girişiminde bulunma veya intihar etme riskiyle karşı karşıya bulundukları da literatürde mevcuttur (Lereya ve ark., 2013; Winsper ve ark., 2012). Mevcut literatür, mental sağlık göstergelerindeki bir dizi faktör göz önüne alındığında, zorbalık mağduru olan öğrencilerin zorbalık deneyimi olmayan öğrencilere kıyasla mental sağlık sorunları yaşamaları ihtimalinin daha yüksek olduğunu göstermektedir (Cook ve ark., 2010; Olweus ve Breivik, 2014).

Zorbalığın mağdurlar üzerinde yol açtığı sorunlar sadece olumsuz psikolojik sonuçlarla kısıtlı kalmamaktadır. Zorbalık deneyimi, bireyler için psikolojik sorunlar kadar sosyal ve akademik alanlarda da sorunlara yol açmaktadır. Dışlanmışlık hissi, yalnızlık hissi, yetersizlik hissi, anksiyete ve depresyon gibi artan olumsuz psikolojik sorunlar sonucunda mağdurların akademik motivasyonlarının düştüğü (Bachrach ve Read 2012; Cutrona ve ark. 1994; Newman ve ark. 2005; Sharma 2013), kurban ya da zorba olarak zorbalık ilişkisi içinde bulunmanın akademik performans düşüklüğü ile bağlantılı olduğuna dair bulgular vardır (Juvonen ve ark., 2011; Kowalski ve Limber, 2013). Aynı zamanda, mağdurların daha sık yalnız oldukları (Ortega ve ark., 2012) ve okulda daha çok reddedilme yaşadıkları

görülmüştür (Salmivalli ve ark., 1998). Okul döneminde zorbalığa uğrayan çocukların, genç yetişkinliğe adım attıklarında yaşıtlarıyla ilişki kurmakta zorlanmaları da zorbalık mağduru olmanın sonuçlarından birisi olabilir (Jantzer ve ark., 2006). Üniversite hayatına geçişte genç yetişkinlerin yaşadığı motivasyon ve uyum sorunlarında (Renn ve Reason, 2013; Terenzini ve ark., 1994; Wentzel ve Brophy, 2014), geçmişte yaşadıkları zorbalık deneyiminin etkisi olduğuna dair çalışmalar da mevcuttur (Hampel ve ark., 2009; Nansel ve ark., 2003).

Zorbalık mağduru çocukların sosyalleşme sorunları ile birlikte uyku sorunları da yaşadığına dair çalışmalar mevcuttur. Diğer yaşıtlarına göre bu çocukların daha yüksek oranlarda insomnia ve gece korkuları (karanlık, yalnız yatmaktan korkma vs.) gibi sorunlar yaşadıkları görülmüştür (Donoghue ve Meltzer, 2017).

2.2.2 Zorbalığın Yaygınlığı

Zorbalık için belgelenmiş yaygınlık oranları araştırmadan araştırmaya büyük farklılıklar göstermekle birlikte; öğrencilerin %10 ila %33'ü akranları tarafından mağdur edildiğini bildirmekte ve %5 ila %13'ü başkalarına zorbalık yaptığını kabul etmektedir (Cassidy, 2009; Dulmus, Sowers, ve Theriot, 2006; Kessel Schneider, O'Donnell, Stueve, ve Coulter, 2012; Nansel ve ark., 2001; Perkins, ve ark., 2011; Peskin, Tortolero, ve Markham, 2006).

5 bölge, 65 ülkeden 167.286 ergenin verilerini karşılaştıran bir meta-araştırma, çalışmanın yapıldığı son 30 gün içinde zorbalık yaygınlığının %32,03 olduğunu ortaya koymaktadır. Yaygınlık oranları bölgeler arasında önemli farklılıklar göstererek, zorbalık deneyimlerinde bölgesel farklılıkları analiz etmenin önemini vurgulamaktadır. Çalışmada Afrika % 47,36 ile zorbalığın en yaygın olduğu bölge olmuştur. Bu sayısı ergenlerin %41,53'ünün zorbalığa maruz kaldığını bildirdiği Doğu Akdeniz bölgesi takip etmektedir. Güneydoğu Asya ve Batı Pasifik bölgesi, sırasıyla %33,19 ve %27,58'i zorbalık bildiren ergenlerle daha düşük oranlar sergilemiştir. Buna karşılık, Amerika'da ergenlerin %26,23'ünün etkilenmesiyle nispeten daha düşük zorbalık yaygınlığı görülmektedir. Afrika'da, Botsvana, Gana, Kenya, Zambiya ve Zimbabwe gibi ülkeler, ergen nüfuslarının yarısından fazlasının bu tür olumsuzluklar yaşamasıyla özellikle yüksek bir zorbalık yaygınlığı ortaya koymuştur. Öte yandan Amerika, Peru'da %47,14'ten Barbados'ta %12,50'ye kadar çok çeşitli yaygınlık oranları sergilemektedir (Man ve ark., 2022).

Zorbalıkla ilgili PISA 2018 verileri, zorbalığın tüm katılımcı ülke ve ekonomilerde meydana geldiğini ortaya koymaktadır. OECD ülkelerinde ortalama olarak, öğrencilerin %23'ü ayda en az birkaç kez zorbalığa uğradığını ve %8'i sık sık zorbalığa uğradığını bildirmiştir. Bununla birlikte, zorbalık yaygınlığında ülkeler arasında önemli farklılıklar bulunmaktadır. Brunei Sultanlığı, Dominik Cumhuriyeti, Endonezya, Fas ve Filipinler'de öğrencilerin %40'ından fazlası ayda en az birkaç kez zorbalığa uğradığını b. Tersine, Kore, Hollanda, Portekiz ve Çin Taipei'de öğrencilerin %15'inden azı bu tür deneyimleri bildirmektedir. Zorbalığın yaygınlığı Brunei Sultanlığı, Dominik Cumhuriyeti ve Filipinler'de en yüksekken, Pekin, Şangay, Jiangsu ve Zhejiang (Çin), İzlanda, Japonya, Hollanda ve Çin Taipei'de en düşüktür.

Öğrencilerin% 5'i sık sık zorbalık bildirmektedir. OECD verilerine göre, Türkiye'de öğrencilerin %24'ü ayda birkaç kere zorbalığa uğradıklarını rapor etmişlerdir. Türkiye'de zorbalığın yaygınlığı ile ilgili yapılan bir meta çalışma da ortalama olarak ayda bir ya da birkaç kere akran zorbalığına kurban olma istatistiği ortaya koymuştur (Talu ve Gümüş, 2022).

2.2.3 Zorbalığın Türleri

Zorbalık, öğrencilerin okul içinde ve dışında yaşadıkları büyük bir sosyal problem haline gelmiştir (Şirvanlı Özen, 2010). Bir sorunu çözmek için öncelikle o sorunu anlamak ve tanımlamak gerektiğinden dolayı, zorbalığın türleri üzerine literatürde birçok çalışma mevcuttur. Beane (2009)'a göre zorbalık doğrudan ve dolaylı zorbalık olmak üzere iki türe ayrılır. Doğrudan zorbalık, vurmak, tekmelemek veya hakaret, saldırgan ve alaycı yorumlar yapmak gibi eylemler içerir veya tehditler fiziksel veya sözlü olabilmektedir (Beane, 2009). Dolaylı zorbalık, zorbanın tanınma ve cezadan kaçmasına izin verebilecek ince sosyal manipülasyon biçimlerini içermektedir. Bu tür zorbalık, akranları belirli sosyal faaliyetlerden veya gruplardan izole etme, dedikodu yayma veya başka birini akran arkadaşına zarar vermeye ikna etme gibi eylemleri içerebilir (Bjorkqvist, 1994; Crick ve Nelson, 2002).

Zorbalık davranışını fiziksel, sözel veya siber zorbalık gibi alt türlere ayırmak da mümkündür.

2.2.3.1 Fiziksel zorbalık

Fiziksel zorbalık, başkalarına zarar vermek, gözdağı vermek veya hükmetmek için fiziksel güç veya şiddet kullanımını içeren bir tür saldırgan davranıştır (Kim, 2021). Fiziksel zorbalık, mağdur üzerinde önemli fiziksel, psikolojik ve duygusal etkilere yol açabilir. Akranlarından fiziksel saldırganlığa maruz kalan çocukların en yaygın yaşadığı zorbalık biçimi, fiziksel zorbalıktır (Yıldız, 2022). Aynı zamanda, fiziksel zorbalık, zorbalık türleri arasında ayırt etmesi en kolay olandır (Haber, 2007). Buna rağmen, fiziksel zorbalık, çocuklar tarafından bildirilen ve raporlanan zorbalık durumlarının $\frac{1}{3}$ 'ünden daha azını kapsamaktadır (Coloroso, 2004)

Fiziksel zarara veya yaralanmaya neden olabilecek diğer herhangi bir fiziksel şiddet biçimi gibi çok çeşitli eylemleri kapsar. Bu çeşitli eylemler arasında vurma, dirsek atma, çizme, kısıtlama, boğma, dürtme, uzuvları acı verici pozisyonlara getirme, saç çekme, sütyen kopçasını çekiştirme, birini bir dolaba itme veya sıkıştırma, bıçaklama, dövme, nesne atma, birinin yemeğini veya harçlık parasını alma, birinin gözünü morartma, meme ucu çevirme, dürtme ve güreş tutuşlarını taklit etme yer alır. Bu eylemlerin tümü fiziksel zorbalık örnekleridir ve her biri mağdura zarar vermeyi veya onu korkutmayı amaçlar (Fried ve Fried, 2003; Macklem, 2003; Orpinas ve Horne, 2006; Rigby, 2008; Romain, 1997; Thomas, 2011).

2.2.3.2 Sözlü zorbalık

Sözlü zorbalık, başkalarını korkutmak veya onlara zarar vermek için kelimelerin veya dilin kullanılmasını içeren bir zorbalık biçimidir. Genellikle, okul gibi kalıcı sosyal gruplarda ortaya çıkan sosyal bir olgudur (Salmivalli vd., 2017).

Sözlü zorbalık, diğerlerini küçümsemek veya korkutmak için kelimeleri veya dili kullanan zarar verme davranışlarını kapsar. En yaygın zorbalık türlerinden birisi sözlü zorbalıktır (Bacchini ve ark., 2015; Bekiari ve ark., 2017). Sözlü zorbalığın örnekleri arasında küfür etmek, beddua etmek, bağırarak, hakkında hikayeler uydurmak, dedikodu yapmak, dedikoduları yaymak, kurbanın aile üyeleri hakkında aşağılayıcı yorumlar yapmak, alay etmek, saldırgan şakalar yapmak, kurbanın fiziksel özellikleriyle dalga geçmek, konuşma bozukluğunu taklit etmek, kurban hakkında aşağılayıcı bir şarkı söylemek, meydan okumak, kurban yaklaşırken onun hakkında fısıldamak, gözdağı vermek, hafif tehditlerde bulunmak,

ad koymak, aşağılayıcı ifadeler kullanmak, tekrarlayan alay, ırkçı ifadeler veya diğer türlü sözlü tacizlerde bulunmak, kurbanın arkasından fısıldamak, olumsuz yorumlar yapmak, gözdağı verici telefon aramaları yapmak, tehdit etmek, küçümsemek, acımasız eleştirilerde bulunmak, kişisel iftiralar atmak ve cinsel içerikli ya da cinsel taciz içeren ifadeler kullanmak yer alır. Bu eylemlerin tümü sözlü zorbalık örnekleridir ve her biri kurbanı duygusal zarar veya sıkıntı vermeyi amaçlar (Beane, 2009; Coloroso, 2004; Fried ve Fried, 2003; Macklem, 2003; Olweus, 2005; Orpinas ve Horne, 2006; Thomas, 2011).

2.2.3.3 Siber zorbalık

On yıl önce var olmayan bir terim olan siber zorbalık, dijital çağda zorbalığın tehlikeli bir alt kategorisi olarak ortaya çıkmıştır (Notar ve ark., 2013). Siber zorbalık, bilgisayar, cep telefonu ve diğer elektronik cihazların kullanımı yoluyla kasıtlı ve tekrarlanan zarar olarak tanımlanmaktadır (Hinduja ve Patchin, 2009). Bu tanım, siber zorbalığın kasıtlı doğasının ve onun geleneksel zorbalık biçimlerinden farkının altını çizmektedir.

Siber zorbalık, akranları incitme, korkutma ve utandırma niyeti gibi diğer zorbalık türleriyle bazı benzerlikler paylaşırsa da (Scaglione ve Scaglione, 2006), diğer zorbalık türlerinden ayrıldığı noktalar mevcuttur. Örneğin, siber zorbalılar, sonuçlarını düşünmeden hareket etme konusunda onları cesaretlendirecek bir düzeyde anonimlik ve güvenlik duygusuna sahip olabilirler. Ayrıca çevrimiçi dünyanın genişliği, tek bir mesajın veya görselin kısa sürede binlerce kişi tarafından görüntülenmesine imkan vermekte ve kontrol edilmesini zorlaştırmaktadır (Rogers, 2010; Faryadi, 2011; Campbell, 2005; Li, 2007; Kohut, 2007).

Siber zorbalık her yerde ve her zaman meydana gelebilir ve kurbanların kendilerini sürekli olarak güvensiz hissetmelerine neden olur (Rogers, 2010; Kohut, 2007; Campbell, 2005). Dahası, siber zorbalık nesiller arası olabilir, yani yaş, cinsiyet veya mesleğe bakılmaksızın herkes hedef alınabilir (Rogers, 2010).

Olumsuz metin mesajları göndermek, sosyal paylaşım sitelerinde kaba veya aşağılayıcı mesajlar yayınlamak, saldırgan içerikli web sayfaları geliştirmek ve tehdit e-postaları göndermek gibi çeşitli eylemler siber zorbalık aracı olarak değerlendirilebilir (Beane, 2009; Scaglione ve Scaglione, 2006; Hinduja ve Patchin, 2009). Bu eylemler genellikle tehdit edici, saldırgan ve ısrarcıdır. Siber zorbalığın anonim ve dolaylı doğası nedeniyle kontrol edilmesini zorlaştırmaktadır (Rogers, 2010; Shore, 2006).

Teknoloji ilerledikçe ve taşınabilir cihazlar daha popüler hale geldikçe, siber zorbalık, özellikle kurbanlarını uzaktan taciz etmeyi tercih eden genç nesiller arasında evrensel bir davranış haline geldi (Finkelhor, 2008; Shore, 2006; Campbell, 2005; Jacobs, 2010; Notar et al, 2013). Siber zorbalığın sonuçları yıkıcı olabilir, söylentiler ve dedikodular internette hızla ve geniş çapta yayılarak hayal edilemeyecek sayıda insana ulaşır (Scaglione ve Scaglione, 2006; Shore, 2006; Jacobs, 2010; Hinduja ve Patchin, 2009). Bazı aşırı durumlarda siber zorbalığın yarattığı sıkıntı intihara kadar varmıştır (Haber, 2007; Kohut, 2007). Bu nedenle, dijital çağda bireyleri korumak için bu modern zorbalık biçimini incelemeye ve ele almaya devam etmek çok önemlidir.

2.3 ZORBALIK VE ZENOFOBİ İLİŞKİSİ

Zorbalıkla ilgili mevcut literatür, ırksal veya dini temelli zorbalık örneklerini kabul eder. Fakat literatür, genç bireylerin eğitim ortamlarındaki deneyimlerini önemli ölçüde etkileyen yabancı düşmanlığı ve ırkçılık dinamiklerini birbirlerine bağlı bir biçimde ele almakta eksik olduğu görülmektedir. Zorbalıkla ilgili literatürde, genellikle ulusal güvenliği çevreleyen anlatılarla güçlendirilen yanlış bilgi ve cehaletin oynadığı rolün incelenmesi eksiktir. Sonuç olarak, öğretmenler, okul personeli ve hatta diğer aileler farkında olmadan gençlere yönelik zorbalığın fark edilmediği veya dikkate alınmadığı bir ortama katkıda bulunabilir (Subramanian, 2014; Bajaj ve ark., 2016).

Zorbalık alanında, mevcut literatür genellikle ırk veya din temelli ayrımcılık örneklerini kabul etmiş, ancak genç göçmen bireylerin okuldaki deneyimlerini şekillendirmede yabancı düşmanlığı ile ırkçılık arasındaki karmaşık etkileşimin anlaşılması söz konusu olduğunda bariz bir şekilde sessiz kalmıştır (Subramanian, 2014) Bu söylemdeki endişe verici bir boşluk, genellikle ulusal güvenlik tartışmalarıyla körüklenen yanlış bilgi ve cehaletin yayılmasının eğitim kurumlarının dokusuna nasıl nüfuz edebildiğinin kabul edilmesinde yatmaktadır. Literatür, toplumun mikrokozmosu olarak işlev gören okulların, hakim sosyopolitik iklimi yansıtmaya ve ele alma sorumluluğunu taşıdığı kanaatindedir. Bu nedenle, yabancı düşmanlığının ve çağdaş ırkçılığın, eğitim ortamında zorbalık belasıyla boğuşan gençlerin deneyimlerini nasıl önemli ölçüde etkilediğini anlamaya daha fazla dikkat gösterilmesi zorunlu hale gelmektedir (Bajaj ve ark., 2016).

Yabancı düşmanı zorbalıkla ilgili mevcut literatür, 'dış grup' olarak algılanan tüm bireylerin bu tür bir kötü muameleyle karşılaşmadığını kabul etse de damgalama hedefi olarak belirli ırksal veya etnik kökene mensup bireylerin artan savunmasızlığının altını çizmektedir (Bajaj ve ark., 2016; Ariza-Montes ve ark., 2015). Özellikle, işyeri araştırmaları, yabancı uyruklu veya farklı ülkelerden gelen çalışanların, meslektaşlarına kıyasla dört kat artışla, işgücü içinde zorbalığa maruz kalma riskinin önemli ölçüde daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur (Rosander ve Blomberg, 2021). Benzer şekilde, çeşitli çalışma ortamlarında yürütülen diğer araştırmalar, sürekli olarak, ırksal ve etnik azınlıkların orantısız bir şekilde işyeri stresine maruz kaldığını ve ırksal çoğunluğa mensup bireylerle karşılaştırıldığında zorbalığın hedefi olma olasılıklarının daha yüksek olduğunu göstermektedir (Ariza-Montes ve ark., 2015; Attell ve ark., 2017). Bu bilgiler ışığında, zorbalık ve zenofobi arasında bir ilişki olduğu söylenebilir ve bu ilişki Türkiye literatürü için incelenmesi elzemdir.

2.4 ÇALIŞMANIN AMACI VE HİPOTEZİ

Jeopolitik konumu sebebiyle Türkiye çoğu zaman gerek kendi ülkelerindeki sosyal ya da siyasal problemler gerekse eğitim gibi sebeplerle gelen göçmenlerin uğrak durağı olmuştur. Bu göçler temelli olabildiği gibi geçici olarak da yaşanabilmektedir. Günümüz Türkiye'sinde çeşitli sebeplerden çok sayıda farklı kökenden göçmen konaklamaktadır. Dolayısıyla bu gruplar zenofobik zorbalığa maruz kalabilmektedir. Türk halkı bu gruplara karşı nefret ve düşmanlık geliştirebilmektedir. Sosyal medyada ve haberlerde göçmenlere karşı öfkeden bahsedilmesinin ve yabancılara karşı artan düşmanlık hissinin özellikle gelişmemiş ülkelerden gelen öğrencilere karşı zorbalık olarak geri dönebileceği düşünülmektedir. Yapılan çalışmalar, sığınmacıların yoğun olarak yaşadığı bölgelerde özellikle 18-25 yaş aralığındaki genç kesimin yabancılara karşı daha fazla zenofobik tutum sergilediğini ortaya koymaktadır (Kaldık, 2021).

Bu çalışmada, üniversitelerde yabancılar ile temasın daha fazla olması nedeniyle Türkiye'deki üniversite öğrencileri örnekleminde zorbalık ve zenofobi arasındaki ilişki araştırılmıştır. Bu kapsamda, Türkiye'de eğitim gören Suriye, Afganistan, Afrika gibi yabancı kökenli üniversite öğrencilerinin ve Türk öğrencilerin üniversite sürecinde uyguladıkları, uğradıkları veya şahit oldukları zorbalık ile geliştirdikleri veya maruz kaldıkları yabancı düşmanlığı incelenmiştir.

Çalışmanın dört hipotezi bulunmaktadır ve bu hipotezler aşağıda belirtildiği şekildedir:

H1: Türk öğrenciler, yabancı öğrencilere kıyasla daha fazla yabancı düşmanlığı geliştirmektedir.

H2: Yabancı öğrenciler, Türk öğrencilere oranla daha fazla zorbalığa uğramaktadır.

H3: Türk öğrenciler, yabancı öğrencilerden daha fazla zorbalık uygulamaktadır.

H4: Türk öğrencilerin geliştirdikleri yabancı düşmanlığı ile Türk öğrencilerin uyguladıkları ve yabancı öğrencilere uygulanan zorbalık arasında pozitif bir korelasyon vardır.



Çalışmanın dört hipotezi bulunmaktadır ve bu hipotezler aşağıda belirtildiği şekildedir:

H1: Türk öğrenciler, yabancı öğrencilere kıyasla daha fazla yabancı düşmanlığı geliştirmektedir.

H2: Yabancı öğrenciler, Türk öğrencilere oranla daha fazla zorbalığa uğramaktadır.

H3: Türk öğrenciler, yabancı öğrencilerden daha fazla zorbalık uygulamaktadır.

H4: Türk öğrencilerin geliştirdikleri yabancı düşmanlığı ile Türk öğrencilerin uyguladıkları ve yabancı öğrencilere uygulanan zorbalık arasında pozitif bir korelasyon vardır.



3. YÖNTEM

3.1 ÖRNEKLEM

Çalışmada Türkiye’de Ankara, İstanbul, Gaziantep, Tekirdağ, Van, İzmir, Kahramanmaraş, Eskişehir illerinde lisans veya lisansüstü öğrenim görmekte olan Türk ya da yabancı kökenli 162 kadın ve 130 erkek olmak üzere toplam 292 öğrencinin verileri toplanmıştır. Veriler analiz edilmeden önce eksik veya hatalı veri girişleri incelenmiş ve 9 kişinin verileri çalışmayı yarım bırakmaları sebebiyle, 5 kişinin verileri ise sistematik olarak aynı işaretlemeyi yaptıkları gerekçesi ve çalışmayı tam anlamayarak işaretleyip sonuçları yanlış etkileme endişesiyle veri analizinden çıkarılmıştır. Sonuçta 14 kişinin verileri analizden elenmiş ve toplam 278 (154 kadın, 124 erkek) Türk ve yabancı kökenli öğrencinin verileri analize dahil edilmiştir. Katılımcılar 18 yaş üstü bireylerden oluşmaktadır (Med. = 25,050, SS = 2,463). Çalışma, Altınbaş Üniversitesi Etik Komitesi tarafından onaylanmıştır. Katılımcılara ana çalışma başlamadan önce onam formu sunulmuş ve katılımcıların izinleri alınmıştır. Katılımcılara verilen gönüllü katılım formunun Türkçe örneği Ek 1’de, İngilizce örneği Ek 2’de sunulmuştur.

Çalışmaya 84 kadın, 62 erkek olmak üzere 146 Türk öğrenci katılmıştır. Bütün katılımcılar lisans veya lisansüstü eğitim görmektedir. Katılımcıların hepsi 18 yaş ve üzeridir (Med. = 24,863, SS = 2,434).

Araştırmada Türkiye’de lisans veya lisansüstü eğitim almakta olan 63 kadın, 69 erkek olmak üzere 132 yabancı uyruklu öğrenci katılmıştır. Bu öğrencilerin 18’i Suriye, 19’u Afganistan, 3’ü Kanada, 25’i Pakistan, 30’u Senegal, 20’si İtalya ve 17’si Nijerya kökenlidir. (bkz. Tablo 1)

Tablo 3.1: Yaş ve Uyuğa Göre Betimsel Analizler.

	Türk				Yabancı			
Geçerli	146				132			
Eksik	0				0			
Ortalama	24.863014				25.257576			
Standart Sapma	2.434324				2.488512			
Minimum	19.000000				19.000000			
Maksimum	28.000000				28.000000			
Yaş								
	Afganistan	İtalya	Kanada	Nijerya	Pakistan	Senegal	Suriye	Türkiye
Geçerli	19	20	3	17	25	30	18	146
Eksik	0	0	0	0	0	0	0	0
Ortalama	25.78947	26.00000	24.66666	25.64705	24.72000	24.80000	25.11111	24.86301
Standart Sapma	1.812884	2.077448	2.309401	2.691217	2.716002	2.551538	2.908181	2.434324
Minimum	23.0000	21.0000	22.0000	19.0000	19.00000	20.0000	20.0000	19.00000
Maksimum	28.0000	28.0000	26.0000	28.0000	28.00000	28.0000	28.0000	28.0000

3.2 VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

3.2.1 Demografik Bilgi Formu

Ana çalışmaya geçilmeden önce katılımcılara araştırmacı tarafından hazırlanan Demografik Bilgi Formu sunulmuştur. Bu form, katılımcıların yaşları, cinsiyetleri, eğitim durumları, uyrukları ve ikamet ettikleri il ile ilgili sorular içermektedir. Çalışmada kullanılan Demografik Bilgi Formunun Türkçe örneği Ek 3’de, İngilizce örneği Ek 4’de sunulmuştur.

3.2.2 Yabancı Düşmanlığı (Zenofobi) Ölçeği

Araştırmada, Olonisakin ve Adebayo (2021) tarafından geliştirilen “Zenofobi Ölçeği”nin Türkçesi kullanılmıştır. 24 maddeden oluşan ölçek, Türkçe versiyonunda 20 maddedir. Dört madde Türk kültürüne uygun olmadığı için çıkarılmıştır. Yanıtları derecelendirmek için kesinlikle katılmıyorum (1), katılmıyorum (2), tarafsızım (3), katılıyorum (4) ve kesinlikle katılıyorum (5) olarak değişen seviyeler kullanılmıştır ve ölçek öz değerlendirme ölçüsüdür. On sekizden yirmi dörde kadar olan maddeler ters puanlanmaktadır. Ölçekten alınan yüksek puanlar yüksek yabancı düşmanlığı gösterirken, düşük puanlar ise az ya da hiç yabancı düşmanlığı anlamına gelmektedir.

Ölçek, Gezer ve İlhan (2022) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçek diğer yabancı düşmanlığı ölçeklerinden farklı olarak sadece göçmen korkusunu değil, etnik, dini, ekonomik ve politik gruplardan duyulan korkuyu da ölçmektedir. Açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizlerinden sonra grup merkezilik sorularının Cronbach Alfa katsayısı 82, diğer gruplara karşı sorularının ise 67’dir. Bu çalışmada yapılan analiz sonucunda ölçeğin cronbach alfa değeri 0,81 olarak bulunmuştur. Ölçeğin Türkçe örneği Ek 5’te, İngilizce örneği Ek 6’da yer almaktadır.

3.2.3 Akran Zorbalığının Kurbanlarını Belirleme Ölçeği

Araştırmada, Doğruer (2015) tarafından öğrencilerin akran zorbalığına uğrama durumunu tespit etmek üzere geliştirilen “Yüksek Öğrenim Öğrencileri İçin Zorbalık Ölçeği” kullanılmıştır. 71 maddeden oluşan ölçek, yanıtları derecelendirmek için “(a) Asla, (b) Nadiren, (c) Bazen, (d) Sık Sık, ve (e) Her Zaman olarak değişen öz değerlendirme ölçüsüdür. Ölçekten alınan yüksek puanlar öğrencilerin sıklıkla akran zorbalığına maruz kaldıklarını, düşük puanlar ise akran zorbalığına hiç maruz kalmadıklarını ya da çok az maruz kaldıklarını göstermektedir. Ölçekte ters puanlanan madde bulunmamaktadır.

Ölçek, Doğruer tarafından Kuzey Kıbrıs’taki Türk ve yabancı öğrenciler için yükseköğretimde kullanılmak üzere hem Türkçe hem de İngilizce olarak geliştirilmiştir. Ölçekte, zorbalığı her açıdan inceleyebilmek için “kurban, zorba ve görgü tanığı” seviyeleri yaratılmıştır. Açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizlerinden sonra bu seviyeler kullanılarak üç boyutlu bir ölçek yaratılmıştır. Ölçeğin her boyutunun siber, duygusal ve sözel olmak üzere üç alt ölçeği bulunmaktadır. Cronbach Alfa katsayısı siber zorbalık için 86, sözel zorbalık için 81 ve duygusal zorbalık için 78’dir. Bu çalışmada yapılan analiz sonucunda ölçeğin cronbach alfa değeri 0,94 olarak bulunmuştur Ölçeğin örneği Türkçe olarak Ek 7’de, İngilizce olarak Ek 8’de yer almaktadır.

3.3 İŞLEM

Çalışma gerçekleştirilmeden önce Altınbaş Üniversitesi Etik Kurulu’ndan izin alınmıştır. Türkiye çapında Türk ve yabancı uyruklu üniversite öğrencilerine ulaşılmış, kendilerine çalışmanın çevrimiçi bağlantısı gönderilerek öğrenciler araştırmaya davet edilmişlerdir. Çalışma Google Forms aracılığıyla çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir. Katılım gönüllülük

esasına dayanarak gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar, verilerinin toplu olarak değerlendirileceği ve kişisel verilerinin paylaşılmayacağı konusunda yazılı olarak bilgilendirilmiştir.

Katılımcılara onam formunun ardından sırasıyla Demografik Bilgi Formu, Yabancı Düşmanlığı (Zenofobi) Ölçeği ve Akran Zorbalığının Kurbanlarını Belirleme Ölçeği Sunulmuştur. Tüm katılımcılardan veri toplama süreci 5 Mayıs-15 Haziran 2023 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın yaklaşık 20 dakika sürdüğü görölmüştür.



4. BULGULAR

Giriş bölümünden hatırlanacağı gibi bu çalışmada, Türkiye’de eğitim gören Suriye, Afganistan, Afrika gibi yabancı kökenli üniversite öğrencilerinin ve Türk öğrencilerin üniversite sürecinde uyguladıkları, uğradıkları veya şahit oldukları zorbalık ile geliştirdikleri veya maruz kaldıkları yabancı düşmanlığı incelenmiştir.

Bu amaç çerçevesinde toplanan veri analiz edilmeden önce eksik veri, hatalı veri girişi ve kayıp değer açılarından incelenmiştir. Her soruya aynı cevabı verdiği tespit edilen ya da ölçeklerin %5’inden fazlasına cevap vermemiş katılımcıların verisi analize dahil edilmemiştir. Veri, toplu olarak değerlendirilmiştir. İlk olarak, değişkenlerin tanımlayıcı analizi yapılmıştır.

Tanımlayıcı analiz hem Türk hem de yabancı öğrenciler için Akran Zorbalığının Kurbanlarını Belirleme Ölçeği için hesaplama araçlarını ve standart sapmaları içermektedir. Verilere genel bir bakış sağlamak için frekans dağılımları da hesaplanmıştır.

Ardından, Türk ve yabancı öğrenciler arasında zorbalık ölçeğindeki ortalama cevapları karşılaştırmak için bağımsız örneklem t-testi yapılmıştır. Artan yabancı düşmanlığı nedeniyle yabancı öğrencilerin Türk öğrencilere kıyasla önemli ölçüde daha yüksek düzeyde zorbalık bildirmesi beklenmektedir.

Son olarak yabancı düşmanlığı ve zorbalık arasındaki ilişkiyi incelemek için regresyon analizleri yapılmıştır. Diğer olası karıştırıcı değişkenler kontrol edildikten sonra bile, yabancı düşmanlığının zorbalığın önemli bir belirleyicisi olması beklenmektedir.

Tüm istatistiksel analizler, $\alpha = .05$ anlamlılık düzeyi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Etki büyüklüğü, gözlemlenen farklılıkların veya ilişkilerin büyüklüğünü tahmin etmek için gereken tüm istatistiksel testler için hesaplanmıştır. Tüm veri analizi JASP programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Gerekli veri temizliği yapıldıktan sonra, analiz aşamasında ilk olarak araştırmanın ilk hipotezi test edilmiştir. Giriş kısmından hatırlanacağı gibi araştırmamızın birinci hipotezi, Türk öğrencilerin yabancı öğrencilere nazaran daha fazla yabancı düşmanlığı geliştirdikleri şeklindeydi. Anılan hipotezi test etmek için yapılan t-testi analizi sonucunda, Türk öğrencilerin ve yabancı öğrencilerin genel yabancı düşmanlığı puanları arasında anlamlı bir

fark olduğu gözlenmiştir (bkz.Tablo 2.0). Tablo 2.1’de görüldüğü üzere, Türk öğrenci grubunun ortalama yabancı düşmanlığı puanı (Ort = 33.17, SS = 8.99) yabancı öğrenci grubuna göre (Ort = 28.66, SS = 7.42) daha yüksektir. Etki büyüklüğü, Cohen's d, 0,545’dir ve orta düzeyde bir etki görülmektedir. Bu veriler, Türk grubunun daha yüksek düzeyde yabancı düşmanı tutumlar bildirdiğini ve hipotezlerin birinci bölümünü desteklendiğini göstermektedir.

Tablo 4.1: Zenofobi Anketinin Genel Sonuçları.

Bağımsız Örnekler T-Testi			
	T	df	P
Genel Toplam – Zenofobi	4.536986	276	0.000004

Not. Tüm testler için alternatif hipotez, *Türk* grubunun *Yabancı* grubundan daha büyük olduğunu belirtir

Tablo 4.2: Yabancı Düşmanlığı Anketinin Genel Toplam Betimsel Analiz Sonuçları.

Grup Betimleri						
Grup # Ortalama				Standart Sapma	Standart Hata	Varyasyon Katsayısı
Genel Toplam Zenofobi.	Türk 146	33.171233		8.989925	0.744011	0.271016
	Yabancı 132	28.659091		7.416538	0.645527	0.258785

Araştırmamızın ikinci hipotezi hatırlanacağı gibi, yabancı öğrencilerin Türk öğrencilere kıyasla daha fazla zorbalığa uğradıkları şeklindeydi. Bu çerçevede elde edilen bulguları incelediğimizde zorbalığa uğrama açısından t-testi sonuçları, Tablo 3.0’de görüldüğü gibi, Türk ve yabancı gruplarının zorbalığa uğrama puanları arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir $t(276)=-4.33$, $p=0.000010$. Tablo 3.1’e göz attığımızda ise, Türk öğrenci grubunun mağduriyet açısından ortalama puanının Ort=56.88 ve yabancı öğrenci grubunun ortalama puanının Ort=64.55 olduğunu göre bilmekteyiz. Ortalamalardaki farkların değeri (ortalama fark = -7.67, %95 GA: -11.11 ila -4.23) büyüktür. Cohen’s d 0.07’dir ve bu, orta düzeyde bir etki büyüklüğüdür. Bu sonuç iki grup arasındaki farkın yalnızca istatistiksel olarak anlamlı olmadığını, aynı zamanda pratik olarak da anlamlı olduğunu belirtmektedir. Araştırmanın ikinci hipotezini analiz etmek için yapılan t-testi sonuçlarına göre, yabancı öğrenci grubunun Türk öğrenci grubuna göre önemli ölçüde daha yüksek düzeyde

mağduriyet bildirdiği bulunmaktadır. Elde edilen bu sonuçlar, araştırmanın ikinci hipotezini desteklemiş olmaktadır.

Tablo 4.3: Kurbanlık Seviyesi Anketinin Genel Sonuçları.

Bağımsız Örnekler T-Testi			
	t	df	p
Genel Toplam - Kurban	-4.330397	276	0.000010

Not. Tüm testler için alternatif hipotez, *Türk* grubunun *Yabancı* grubundan daha az olduğunu belirtir.

Not. Student's t-test.

Tablo 4.4: Mağduriyet Anketinin Genel Toplam Betimsel Analiz Sonuçları.

Grup Betimleri					
Grup # Ortalama				Standart Sapma	Varyasyon Katsayısı
Genel Toplam Kurban	Türk 146	56.876712		14.502742	0.254986
	Yabancı 132	64.545455		15.008072	0.232519

Araştırmamızın üçüncü hipotezi Türk öğrencilerin yabancı öğrencilerden daha fazla zorbalık uyguladıkları şeklindeydi. Anılan hipotezi test etmek için Türk ve yabancı grupların zorbalık puanlarını karşılaştırmak maksadıyla, ilk önce bağımsız örneklem t-testi yapılmıştır. Tablo 4.0' da görüldüğü üzere Türk ve yabancı gruplarının puanları arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır $t(276)=4.41$, $p=0.000007$. Tablo 4.1'de bulunan sonuçlar doğrultusunda, Türk öğrenci grubunun ortalama puanı $Ort=64,30$ yabancı öğrenci ise $Ort=56,54$ olarak açıklanmaktadır. Elde edilen ortalamalardaki farkların değeri (ortalama fark = 7.76, %95 GA: 4.32 ila 11.20) büyüktür. Cohen's d 0.07'dir ve bu, orta düzeyde bir etki büyüklüğüdür ve iki grup arasındaki farkın yalnızca istatistiksel olarak anlamlı olmadığını, aynı zamanda pratik olarak da anlamlı olduğunu göstermektedir. Üçüncü hipotezi incelemek maksadıyla yapılan t-testi sonuçlarına göre, Türk öğrencilerin yabancı öğrencilerden önemli ölçüde daha yüksek düzeyde zorbalık bildirdiğini bulmaktayız ve bu sonuç araştırmanın üçüncü hipotezini de desteklemektedir.

Tablo 4.5: Zorbalık Seviyesi Anketinin Genel Sonuçları.

Bağımsız Örneklem T-Testi			
	t	df	P
Genel Toplam - Zorba	4.412337	276	0.00000 7

Not. Tüm testler için alternatif hipotez, *Türk* grubunun *Yabancı* grubundan daha büyük olduğunu belirtir.

Not. Student t-testi

Tablo 4.6: Zorbalık Seviyesi Anketinin Genel Toplam Betimsel Analiz Sonuçları.

Grup Betimleri						
	Grup	#	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata	Varyasyon Katsayısı
Genel Toplam - Zorba	Türk	146	64.301370	14.765930	1.222037	0.229636
	Yabancı	132	56.537879	14.520007	1.263804	0.256819

Özetle, t-testi analizlerinin sonuçları araştırmanın ilk üç hipotezlerini desteklemektedir. Birinci hipotez Türk öğrenciler, yabancı öğrencilere kıyasla daha fazla yabancı düşmanlığı geliştirmekte oldukları sonucu ile desteklenmektedir. Araştırmanın ikinci hipotezi, yabancı öğrencilerin, Türk öğrencilere oranla daha fazla zorbalığa maruz kaldıkları yönde desteklenmektedir. Türk öğrencilerin yabancı öğrencilerden daha fazla zorbalık uyguladığını ireli sürülen üçüncü hipotez de yapılan analizler sonucunda olumlu yönde desteklenmektedir.

Araştırmanın sonuncu hipotezine geldiğimizde, hatırlanacağı gibi dördüncü hipoteze göre, Türk öğrencilerin geliştirdikleri yabancı düşmanlığı ile Türk öğrencilerin uyguladıkları ve yabancı öğrencilere uygulanan zorbalık arasında pozitif bir korelasyon vardır. Bu hipotezi araştırmak amacıyla, araştırmada bulunan değişkenler arasındaki ilişkileri incelemek için t-testlerine ek olarak regresyon analizleri yapılmıştır. Yabancı düşmanlığı, zorbalık ve mağduriyet değişkenleri arasında yapılan regresyon analizleri sonucunda, yabancı düşmanlığının hem zorbalığı ($\beta = .28$, $t = 3.33$, $p = .001$) hem de mağduriyeti ($\beta = .24$, $t = 2.81$, $p = .005$) anlamlı şekilde yordadığı bulunmuştur. Yukarıda bahsedilen regresyon analizlerinin sonuçlarını Ek 10'da (zorbalık anketi Türk öğrenciler zorbalık seviyesi (BU) ve zenofobi anketi Türk öğrencilerin zenofobi seviyesi arasındaki korelasyon analizi sonuçları) ve Ek 11'de (zenofobi anketi Türk öğrenciler ve zorbalık anketi yabancı öğrenciler kurban seviyesi arasındaki korelasyon analizi sonuçları) detaylı şekilde bulabilirsiniz. Ek 10 ve ek 11'deki tablolara baktığımızda Yabancı düşmanlığı zorbalıktaki

5. TARTIŞMA

Bu çalışma, Türkiye’de ikamet eden 18 yaş ve üzeri bireylerde görülen zenofobi (yabancı düşmanlığı) ve zorbalık arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda çalışma, Türkiye’de yüksek öğrenim görmekte olan Türk ve yabancı öğrencilerin lisans veya yüksek lisans eğitimi gördükleri dönem boyunca geliştirdikleri yabancı düşmanlığını ve maruz kaldıkları, uyguladıkları veya şahit oldukları zorbalığı araştırmaktadır. Bu kapsamda, bireylerin yönelttiği veya kendilerine yönelik gördükleri zorbalık ve yabancı düşmanlığı seviyelerini ölçmek adına Türkiye’nin çeşitli illerinden Türk veya yabancı kökenli olmak üzere üniversite öğrencilerine çevrimiçi yollarla zorbalık ve zenofobi (yabancı düşmanlığı) ölçekleri sunulmuştur.

Çalışmanın birinci hipotezinde Türk öğrencilerin yabancı düşmanlığı düzeylerinin yabancı öğrencilerden daha fazla olduğu belirtilmektedir. Araştırmadan elde edilen veriler incelendiğinde, ilgili hipotezimizi destekler biçimde, Türkiye’de öğrenim görmekte olan Türk üniversite öğrencilerinin, yabancı kökenli öğrencilere göre daha fazla yabancı düşmanlığı geliştirdiği görülmüştür. Elde edilen bulgunun alanyazındaki ilgili diğer çalışmalar tarafından desteklendiği gözlenmektedir. Konuyla ilgili Zeyhan Aydın’ın (2019) yetişkinlerde zenofobi, empati düzeyi ve Suriyeli çocukların Türk eğitim sistemine dahil edilmelerine ilişkin algılar hakkında yaptığı araştırmaya göre, Suriyeli öğrencilerin Türk öğrencilerle aynı sınıfta eğitim görmelerini, Türk ebeveynlerin kabul etmemesi, velilerin ve velilerin tesiri altında öğrencilerin Suriyeli öğrencileri tehdit olarak algılamaları ve bu sebepten bu gruba olumsuz düşünceler ve yabancı düşmanlığı geliştirdikleri sonuçlarına ulaşılmıştır. Türk katılımcıların zenofobik tutumları ile, Suriyeli öğrencilerin Türk eğitim sistemine dahil edilmelerine karşı olmaları arasında pozitif ilişki bulunmaktadır. Bu sonuçlar, Türk katılımcıların yüksek düzeyde yabancı düşmanlığı sergilediklerini ve Suriyeli öğrencilerin söz konusu eğitim sistemi oldukda, okullarda ve başka eğitim müesseselerinde zenofobiye maruz kaldıklarını ve dışlandıklarını açıklamaktadır.

Bireylerin demografik özelliklerinin yabancı düşmanlığı eğilimleri üzerindeki etkisini araştıran bir başka çalışmada Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi’nde öğrenim görmekte olan öğrencilerin geliştirdikleri yabancı düşmanlığı incelenmiş, katılımcıların zenofobik eğilimlerinin orta düzeyde yüksek (%65,3) olduğu tespit edilmiştir (Karataş ve Güzel, 2020)

ki bu bulgular da mevcut araştırmanın birinci hipotezine yönelik elde edilen bulguyu destekler niteliktedir.

Türkiye'nin sosyal ve ekonomik şartlarının değişimi, Türkiye'de bulunan göçmenlerin ve sığınmacıların sayısının artışı gibi etkenler nedeniyle Türk vatandaşlarının yabancı düşmanlığı seviyeleri farklılık gösterebilmektedir. Bu doğrultuda Türkiye'deki yabancılara yönelik düşmanlığın yıllar içerisindeki değişimini araştırmak adına 2020 ve 2022 yıllarında vatandaşların yabancılara yönelik tutumları değerlendirilmiştir (Şimşek ve ark., 2022).

Yapılan çalışmada Türkiye'deki yabancılara yönelik zenofobik yaklaşımın arttığı ve bu artışın Türkiye'nin içinde bulunduğu sosyal ve ekonomik nedenlerden kaynaklandığı görülmüştür. Çalışmadan elde edilen bulgular mevcut araştırmanın birinci hipotezini destekler bir diğer çalışma bulgusudur.

Araştırmamızın ikinci hipotezine yönelik elde edilen sonuç, yabancı öğrencilerin, Türk öğrencilere oranla daha fazla zorbalığa maruz kaldığı yönündeydi. Anılan bulguya yönelik ilgili literatür irdelendiğinde bulguların bir kısmı bulgumuzu desteklerken, bir kısmının desteklemediği gözlenmektedir. Örneğin konuyla ilgili bir çalışmada Kıröğlu ve ark. (2010), Türkiye'de lisans eğitimi görmekte olan Azerbaycan, Türkmenistan, Kazakistan, Moğolistan, Yunanistan, Gürcistan ve Özbekistan olmak üzere 15 yabancı uyruklu öğrencinin yaşadıkları sosyal, kültürel ve ekonomik problemleri ele almıştır. Bu öğrencilerin insan ilişkilerine yönelik deneyimleri araştırıldığında çoğu yabancı uyruklu öğrenci dışlanma duygusuna kapılmadıklarını belirtmiştir. Dışlandığını hissettiğini belirten azınlık gruptaki öğrenciler kendileri ile dalga geçildiğini, ötekileştirildiklerini ve Türk öğrencilerin daha çok kendi içlerinde gruplaştıklarını ifade etmişlerdir. Benzer şekilde çoğu öğrenci Türk öğrenciler tarafından önyargı içeren tutumlar ile karşılaşmadıklarını söylemişlerdir. Yabancı öğrencilerin çoğunun kendilerine yönelik bir yabancı düşmanlığı ile karşılaşmamış olması, yapmış olduğumuz çalışmanın ilgili bulgusu ile çelişmektedir. Araştırmamızda Türk öğrencilerin yabancı öğrencilere karşı zenofobi geliştirdikleri görülmüştür fakat bulguların etki büyüklüğü küçüktür. Kıröğlu ve arkadaşlarının (2010) gerçekleştirdiği çalışmada örneklemin 15 katılımcı ile sınırlı kalması bulguları sorgulanabilir kılmaktadır. Bu kapsamda, yapmış olduğumuz çalışma görece yüksek orandaki katılımcı sayısı ile daha açıklayıcı veriler sunma potansiyeli taşımaktadır.

Öte yandan araştırmamızın ikinci hipotezine yönelik bulguyu destekleyen çalışmalar da bulunmaktadır. Bu çalışmalardan birinde Ercan (2018), Konyada yaşayan Suriyeli çocukların eğitim seviyelerini belirlemek, Türkiye okullarına entegrasyon sağlanmasında yaşanabilecek engelleri ve sorunları incelemek ve okul sosyal hizmet ihtiyaçlarını araştırmak amaçlanmıştır. Çalışma sırasında 16 sekizinci sınıf öğrencisi, çocukları okulda eğitim görmekte olan 16 veli ve 14 öğretmenle görüşme sağlanmıştır. Çalışma sonucunda çocukların okulda yaşadığı en büyük sorunların, onlara yönelik negatif öğretmen tutumlarının ve şiddetli akran zorbalığına maruz kalmaları ortaya çıkmıştır. Yapılan bu çalışmanın sonuçları okul gibi eğitim ortamlarında Türk öğrencilerin ve Türk işçilerin yabancılara karşı zenofobik tutumlarının olmasını ve Suriyeli çocukların şiddetli zorbalığa maruz kaldıklarını açıklamaktadır.

Araştırmamızda elde edilen bir diğer bulgu, hatırlanacağı gibi, Türk öğrencilerin yabancı öğrencilerden daha fazla zorbalık uyguladığı yönündeydi. Anılan bulgu, yukarıda söz edilen Konyada yaşayan Suriyeli çocukların okullarda entegrasyon zamanı yaşadıkları sorunların incelendiği çalışmanın sonuçları tarafından bir ölçüde desteklendiği gözlenmektedir (Ercan, 2018). Benzer şekilde çalışmamızda elde edilen dördüncü bulgu, Türk öğrencilerin geliştirdikleri yabancı düşmanlığı ile Türk öğrencilerin uyguladıkları ve yabancı öğrencilere uygulanan zorbalık arasında pozitif bir ilişki olduğudur. Bu durum, Türk öğrencilerin yabancılara yönelik olumsuz duyguları sebebiyle Türkiye’de yüksek öğrenim görmekte olan yabancı öğrencilere zenofobik zorbalık uyguladığı şeklinde yorumlanmaktadır. Nitekim, araştırmamızda elde edilen diğer bulgular birlikte değerlendirildiğinde, bu ilişkinin varlığı doğal bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla yapılan ilgili çalışmaların bulgularının bir kısmı bu bulguyu desteklerken bir kısmının desteklemediği görülmektedir.

5.1 ARAŞTIRMANIN GÜÇLÜ YÖNLERİ VE SINIRLILIKLARI

Bu çalışma, özellikle Türk üniversite öğrencilerinin yabancı öğrencilere yönelik zenofobik duygularını ve zorbalık içeren davranışlarını inceleyerek, yabancı düşmanlığı alanındaki nispeten keşfedilmemiş bir alanı araştırmaktadır. Bu çalışmanın bir güçlü yönü, göreceli birden fazla üniversite ve üniversite öğrencisine ulaşmış olmasıdır. Bu durum konunun daha kapsamlı bir şekilde ele alınmasına olanak sağlamıştır. Ancak ulaşılan üniversite sayısı daha fazla iken ulaşılan öğrenci sayısı yetersizdir. Dolayısıyla ileride yapılacak çalışmalarda çok

daha fazla öğrenciye ulaşmak, konunun daha derinlemesine araştırılmasına olanak sağlayacağını düşündürmektedir.

Sadece ülkemizde değil tüm dünyada, yüksek öğrenimde uluslararasılaşmada ciddi bir artış gözlenmektedir. Dolayısıyla bu araştırmanın irdelemeye çalıştığı konu önem arz etmektedir. Yaşanan bu uluslararasılaşmaya bağlı olarak, yabancı düşmanlığı ve beraberinde yaşanabilecek olumsuz olayların şimdiden görülmesi ve gerekli önlemlerin alınması, bu alanda gerekli eğitimlerin verilmesi önem arz etmektedir.



REFERANSLAR

- Alsaker, F., ve Olweus, D. (1986). Assessment of global negative self-evaluations and perceived stability of self in Norwegian preadolescents and adolescents. *The Journal of Early Adolescence*, 6(3), 269–278.
<https://doi.org/10.1177/0272431686063005>
- Bacchini, D., Licenziati, M. R., Garrasi, A., Corciulo, N., Driul, D., Tanas, R., Fiumani, P. M., Di Pietro, E., Pesce, S., Crinò, A., Maltoni, G., Iughetti, L., Sartorio, A., Deiana, M., Lombardi, F., ve Valerio, G. (2015). Bullying and victimization in overweight and obese outpatient children and adolescents: An Italian multicentric study. *PLOS ONE*, 10(11). <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0142715>
- Bachrach, R. L., ve Read, J. P. (2012). The role of posttraumatic stress and problem alcohol involvement in University Academic Performance. *Journal of Clinical Psychology*, 68(7), 843–859. <https://doi.org/10.1002/jclp.21874>
- Bajaj, M., Ghaffar-Kucher, A., & Desai, K. (2016). Brown bodies and xenophobic bullying in US schools: Critical analysis and strategies for action. *Harvard Educational Review*, 86(4), 481-505.
- Beane, A. L. (2009). *Bullying prevention for schools: A step-by-step guide to implementing the bully free program*. Jossey-Bass.
- Bekiari, A., Pachi, V., ve Hasanagas, N. (2017). Investigating bullying determinants and typologies with social network analysis. *Journal of Computer and Communications*, 05(07), 11–27. <https://doi.org/10.4236/jcc.2017.57002>
- Bond, L., Carlin, J. B., Thomas, L., Rubin, K., ve Patton, G. (2001). Does bullying cause emotional problems? A prospective study of young teenagers. *BMJ*, 323(7311), 480–484. <https://doi.org/10.1136/bmj.323.7311.480>
- Brophy, J., ve Wentzel, K. R. (2014). *Motivating Students to Learn*.
<https://doi.org/10.4324/9781410610218>

- Burgess-Proctor, A., Patchin, J. W., ve Hinduja, S. (2009). Cyberbullying and online harassment: Reconceptualizing the victimization of adolescent girls. *Female crime victims: Reality reconsidered*, 162, 176.
- Campbell, M. A. (2005). Cyber bullying: An old problem in a new guise?. *Journal of Psychologists and Counsellors in Schools*, 15(1), 68-76.
- Cassidy, T. (2009). Bullying and victimisation in school children: The role of social identity, problem-solving style, and family and school context. *Social Psychology of Education*, 12(1), 63–76. <https://doi.org/10.1007/s11218-008-9066-y>
- Coloroso, B. (2004). The bully, the bullied and the bystander: Breaking the cycle of violence. *Srsd* 119. Ca2.
- Cook, C. R., Williams, K. R., Guerra, N. G., Kim, T. E., ve Sadek, S. (2010). Predictors of bullying and victimization in childhood and adolescence: A meta-analytic investigation. *School Psychology Quarterly*, 25(2), 65–83. <https://doi.org/10.1037/a0020149>
- Copeland, W. E., Wolke, D., Angold, A., ve Costello, E. J. (2013). Adult psychiatric outcomes of bullying and being bullied by peers in childhood and adolescence. *JAMA Psychiatry*, 70(4), 419. <https://doi.org/10.1001/jamapsychiatry.2013.504>
- Craig, W. M. (1998). The relationship among bullying, victimization, depression, anxiety, and aggression in elementary school children. *Personality and Individual Differences*, 24(1), 123–130. [https://doi.org/10.1016/s0191-8869\(97\)00145-1](https://doi.org/10.1016/s0191-8869(97)00145-1)
- Crick, N. R., ve Nelson, D. A. (2002). *Journal of Abnormal Child Psychology*, 30(6), 599–607. <https://doi.org/10.1023/a:1020811714064>
- Crush, J., Tawodzera, G., Chikanda, A., Ramachandran, S., ve Tevera, D. (2017). South Africa Case Study: The Double Crisis – Mass Migration From Zimbabwe And Xenophobic Violence in South Africa. *Southern African Migration Programme*, 1–93.
- Cutrona, C. E., Cole, V., Colangelo, N., Assouline, S. G., ve Russell, D. W. (1994). Perceived parental social support and academic achievement: An attachment theory

perspective. *Journal of Personality and Social Psychology*, 66(2), 369–378.
<https://doi.org/10.1037/0022-3514.66.2.369>

Damla Zeyhan Aydın (2019). Yetişkinlerde zenofobi, empati düzeyi ve Suriyeli çocukların Türk eğitim sistemine dahil elimelerine ilişkin algılar. İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. 140-148. <https://acikerisim.iuc.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12831/4093/4093.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Doğruer, N. (2015). Bullying scale development for higher education students: north Cyprus case (thesis).

Donoghue, C., ve Meltzer, L. (2017). Sleep Disturbances In Adolescents Involved In Bullying. *Sleep*, 40(suppl_1). <https://doi.org/10.1093/sleepj/zsx050.971>

Dulmus, C. N., Sowers, K. M., ve Theriot, M. T. (2006). Prevalence and bullying experiences of victims and victims who become bullies (bully-victims) at Rural Schools. *Victims and Offenders*, 1(1), 15–31.
<https://doi.org/10.1080/15564880500498945>

Einarsen, S., ve Skogstad, A. (1996). Bullying at work: Epidemiological findings in public and private organizations. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 5(2), 185–201. <https://doi.org/10.1080/13594329608414854>

Elamé, E. (2013). Discriminatory bullying. *Discriminatory Bullying*, 25–45.
https://doi.org/10.1007/978-88-470-5235-2_2

Erdoğan, M. M. (2015). Türkiye’ye kitlesel göçlerde son ve dev dalga: Suriyeliler. *Türkiye’nin Göç Tarihi-14. Yüzyıldan*, (21), 315–347.

Faryadi, Q. (2011). Cyber bullying and academic performance. *Online Submission*, 1(1), 23–30.

Fatümatü Zehra Ercan (2018). Okul sosyal hizmeti bağlamında Suriyeli çocukların eğitim sorunları. *Çizgi kitap evi sosyoloji*.

Finkelhor, D. (2008). *Childhood victimization: Violence, crime, and abuse in the lives of young people*. Oxford University Press.

- Fried, Suellen, ve Fried, P. (2003). Bullies, targets and witnesses: Helping children break the pain chain. M Evans ve Co Inc.
- Gezer, M., ve İlhan, M. (2022). Adaptation of xenophobia scale to Turkish: A validity and Reliability Study. *International Journal of Psychology and Educational Studies*, 9(1), 230–243. <https://doi.org/10.52380/ijpes.2022.9.1.744>
- Haber, J. D., Glatzer, J., ve Vitali, K. (2015). Bullyproof your child for Life: Protect your child from teasing, taunting, and bullying for good. Skyhorse Publishing Inc.
- Hampel, P., Manhal, S., ve Hayer, T. (2009). Direct and relational bullying among children and adolescents: Coping and psychological adjustment. *School Psychology International*, 30(5), 474–490. <https://doi.org/10.1177/0143034309107066>
- Harris, B. (2002). Xenophobia: A new pathology for a new outh Africa. *Psychopathology and Social Prejudice*.
- Jacobs, T. A. (2010). Teen Cyberbullying Investigated: Where Do Your Rights End and Consequences Begin?. Free Spirit Publishing.
- Jantzer, A. M., Hoover, J. H., ve Narloch, R. (2006). The Relationship Between School-Aged Bullying and Trust, Shyness and Quality of Friendships in Young Adulthood: A Preliminary Research Note. *School Psychology International*, 27(2), 146–156. <https://doi.org/10.1177/0143034306064546>
- Juvonen, J., Yueyan Wang, ve Espinoza, G. (2010). Bullying experiences and compromised academic performance across middle school grades. *The Journal of Early Adolescence*, 31(1), 152–173. <https://doi.org/10.1177/0272431610379415>
- Kaldık, B. (2021). Uluslararası Göç Bağlamında Sığınmacılara Yönelik Yabancı Düşmanlığının İncelenmesi: Türkiye’de Zenofobi Üzerine Bir Uygulama. *Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. <https://doi.org/10.33399/biibfad.1029321>
- Karataş, Z., ve Güzel, B. (2020). Examination of university students’ attitudes towards xenophobia. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 31(2), 500–523. <https://doi.org/10.33417/tsh.641947>

- Kim, H. R. (2021). Associations between workplace violence, mental health, and physical health among Korean workers: The fifth Korean Working Conditions Survey. *Workplace Health & Safety*, 70(3), 161–172. <https://doi.org/10.1177/21650799211023863>
- Kıroğlu, K., Kesten, A., ve Elma, C. (2010). Türkiye’de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Lisans Öğrencilerinin Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Sorunları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (6), 26–39.
- Kohut, M. R. (2007). The complete guide to understanding, controlling, and stopping bullies ve bullying: A complete guide for teachers ve parents. Atlantic Publishing Company.
- Kowalski, R. M., ve Limber, S. P. (2013). Psychological, physical, and academic correlates of cyberbullying and traditional bullying. *Journal of Adolescent Health*, 53(1). <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2012.09.018>
- La Greca, A. M., ve Harrison, H. M. (2005). Adolescent peer relations, friendships, and romantic relationships: Do they predict social anxiety and depression? *Journal of Clinical Child ve Adolescent Psychology*, 34(1), 49–61. https://doi.org/10.1207/s15374424jccp3401_5
- Landoll, R. R., La Greca, A. M., Lai, B. S., Chan, S. F., ve Herge, W. M. (2015). Cyber victimization by peers: Prospective Associations with adolescent social anxiety and depressive symptoms. *Journal of Adolescence*, 42(1), 77–86. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2015.04.002>
- Lereya, S. T., Copeland, W. E., Zammit, S., ve Wolke, D. (2015). Bully/victims: A longitudinal, population-based cohort study of their mental health. *European Child and Adolescent Psychiatry*, 24(12), 1461–1471. <https://doi.org/10.1007/s00787-015-0705-5>
- Lereya, S. T., Winsper, C., Heron, J., Lewis, G., Gunnell, D., Fisher, H. L., ve Wolke, D. (2013). Being bullied during childhood and the prospective pathways to self-harm in late adolescence. *Journal of the American Academy of Child ve Adolescent Psychiatry*, 52(6). <https://doi.org/10.1016/j.jaac.2013.03.012>

- Li, Q. (2007). Bullying in the new playground: Research into cyberbullying and cyber victimisation. *Australasian Journal of Educational Technology*, 23(4).
- Macklem, G. L. (2010). *Bullying and teasing: Social power in children's Groups*. Springer.
- Man, X., Liu, J., ve Xue, Z. (2022a). Effects of bullying forms on adolescent mental health and protective factors: A global cross-regional research based on 65 countries. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(4), 2374. <https://doi.org/10.3390/ijerph19042374>
- Man, X., Liu, J., ve Xue, Z. (2022b). Effects of bullying forms on adolescent mental health and protective factors: A global cross-regional research based on 65 countries. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(4), 2374. <https://doi.org/10.3390/ijerph19042374>
- Mocan, N., ve Raschke, C. (2014). Economic Well-Being and Anti-Semitic, Xenophobic, and Racist Attitudes in Germany. <https://doi.org/10.3386/w20059>
- Morris, A. (1998). 'our fellow Africans make our lives hell': The lives of Congolese and Nigerians living in Johannesburg. *Ethnic and Racial Studies*, 21(6), 1116–1136. <https://doi.org/10.1080/01419879808565655>
- Nansel, T. R., Overpeck, M. D., Haynie, D. L., Ruan, W. J., ve Scheidt, P. C. (2003). Relationships between bullying and violence among US youth. *Archives of Pediatrics ve Adolescent Medicine*, 157(4), 348. <https://doi.org/10.1001/archpedi.157.4.348>
- Neary, A., ve Joseph, S. (1994). Peer victimization and its relationship to self-concept and depression among schoolgirls. *Personality and Individual Differences*, 16(1), 183–186. [https://doi.org/10.1016/0191-8869\(94\)90122-8](https://doi.org/10.1016/0191-8869(94)90122-8)
- Newman, M. L., Holden, G. W., ve Delville, Y. (2005). Isolation and the stress of being bullied. *Journal of Adolescence*, 28(3), 343–357. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2004.08.002>
- Notar, C. E., Padgett, S., ve Roden, J. (2013). Cyberbullying: A review of the literature. *Universal journal of educational research*, 1(1), 1-9.

- O'Moore, M., Seigne, E., McGuire, L., ve Smith, M. (1998). Victims of workplace bullying in Ireland. *The Irish Journal of Psychology*, 19(2–3), 345–357. <https://doi.org/10.1080/03033910.1998.10558195>
- Olonisakin, T. T., ve Adebayo, S. O. (2021). Xenophobia: Scale development and validation. *Journal of Contemporary African Studies*, 39(3), 484–496. <https://doi.org/10.1080/02589001.2020.1853686>
- Olweus, D. (1978). *Aggression in the schools: Bullies and whipping boys*. Hemisphere Pub. Corp.
- Olweus, D. (1991). Bully/victim problems among schoolchildren: Basic facts and effects of a school based intervention program. In *The development and treatment of childhood aggression* (Vol. 17, Ser. 17, pp. 411–448). essay, Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Olweus, D. (1994). *Bullying at school: Long-term outcomes for the victims and an effective school-based intervention program*. *Aggressive Behavior: Current Perspectives* Plenum Series in Social/Clinical Psychology.
- Olweus, D. (2005). A useful evaluation design, and effects of the olweus bullying prevention program. *Psychology, Crime ve Law*, 11(4), 389–402. <https://doi.org/10.1080/10683160500255471>
- Olweus, D. (2013). School bullying: Development and some important challenges. *Annual Review of Clinical Psychology*, 9(1), 751–780. <https://doi.org/10.1146/annurev-clinpsy-050212-185516>
- Olweus, D., ve Breivik, K. (2014). Plight of victims of school bullying: The opposite of well-being. *Handbook of Child Well-Being*, 2593–2616. https://doi.org/10.1007/978-90-481-9063-8_100
- Orpinas, P., ve Horne, A. M. (2006). *Bullying prevention: Creating a positive school climate and developing social competence*. American Psychological Association.
- Ortega, R., Elipe, P., Mora-Merchán, J. A., Genta, M. L., Brighi, A., Guarini, A., Smith,

- P. K., Thompson, F., ve Tippet, N. (2012). The emotional impact of bullying and cyberbullying on victims: A European cross-national study. *Aggressive Behavior*, 38(5), 342–356. <https://doi.org/10.1002/ab.21440>
- Özmete, E., Yıldırım, H., ve Duru, S. (2018). Yabancı Düşmanlığı (Zenofobi) Ölçeğinin Türk Kültürüne Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 18, 191–209. <https://doi.org/10.21560/spcd.v18i39974.451063>
- Perkins, H. W., Craig, D. W., ve Perkins, J. M. (2011). Using social norms to reduce bullying. *Group Processes ve Intergroup Relations*, 14(5), 703–722. <https://doi.org/10.1177/1368430210398004>
- Peskin, M. F., Tortolero, S. R., ve Markham, C. M. (2006). Bullying and victimization among Black and Hispanic adolescents. *Adolescence*, 41(163), 467.
- Pisa 2018 results - OECD. (n.d.). https://www.oecd.org/pisa/Combined_Executive_Summaries_PISA_2018.pdf
- Rigby, K. (2008). *Children and bullying: How parents and educators can reduce bullying at school*. Blackwell Publishing.
- Rogers, V. (2010). *Cyberbullying: Activities to help children and teens to stay safe in a texting, twittering, social networking world*. Jessica Kingsley Publishers.
- Roland, E. (n.d.). *Bullying (1989): An international perspective*. Routledge.
- Romain, T. (2001). *Bullies are a pain in the brain*. Free Spirit.
- Salmivalli, C., Lagerspetz, K., Björkqvist, K., Österman, K., ve Kaukiainen, A. (2017). Bullying as a group process: Participant roles and their relations to social status within the group. *Interpersonal Development*, 233–247. <https://doi.org/10.4324/9781351153683-13>
- Scaglione, J., ve Scaglione, A. R. (2006). *Bully-proofing children: A practical, hands-on guide to stop bullying*. R&L Education.

- Schneider, S. K., O'Donnell, L., Stueve, A., ve Coulter, R. W. (2012). Cyberbullying, school bullying, and psychological distress: A regional census of high school students. *American Journal of Public Health*, 102(1), 171–177. <https://doi.org/10.2105/ajph.2011.300308>
- Sesar, K. (2012). The relationship between difficulties in psychological adjustment in young adulthood and exposure to bullying behaviour in childhood and adolescence. *Acta Medica Academica*, 41(2), 131–144. <https://doi.org/10.5644/ama2006-124.46>
- Shore, K. (2006). *The ABC's of Bullying Prevention: A Comprehensive Schoolwide Approach*, Multimedia Set. National Professional Resources Inc./Dude Publishing.
- Şimşek, R., Dağ, A., ve Ersoy, A. F. (2022). 2020 ve 2022 Yıllarında Gerçekleştirilen İki Ölçümde Değişen Şartlara Bağlı Olarak Yabancı Düşmanlığı Hakkında Nicel Bir Araştırma. *3.Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*. <https://doi.org/10.15659/3.sektor-sosyal-ekonomi.22.12.1996>
- Slee, P. T., ve Rigby, K. (1993). The relationship of Eysenck's personality factors and self-esteem to bully-victim behaviour in Australian schoolboys. *Personality and Individual Differences*, 14(2), 371–373. [https://doi.org/10.1016/0191-8869\(93\)90136-q](https://doi.org/10.1016/0191-8869(93)90136-q)
- Smelser, N. J., ve Baltes, P. B. (2001). *International Encyclopedia of the Social and Behavioral Sciences*. Elsevier.
- Stapinski, L. A., Bowes, L., Wolke, D., Pearson, R. M., Mahedy, L., Button, K. S., Lewis, G., ve Araya, R. (2014). Peer victimization during adolescence and risk for anxiety disorders in adulthood: A prospective cohort study. *Depression and Anxiety*, 31(7), 574–582. <https://doi.org/10.1002/da.22270>
- Subramanian, M. (2014). *Bullying: The ultimate teen guide*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield.
- Şirvanlı Özen, D. (2006). Ergenlerde Akran Zorbalığına Maruz Kalmanın Yaş, Çocuk Yetiştirme Stilleri ve Benlik İmgesi İle İlişkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 21(58), 77–94.
- Şirvanlı Özen, D., ve Aktan, T. (2010). Bağlanma ve Zorbalık Sisteminde Yer Alma: Başa Çıkma Stratejilerinin Aracı Rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 25, 101–113.

- Talu, E., ve Gümüş, G. (2022). Türkiye’de Akran Zorbalığının Ergenler Arasında Yaygınlığının İncelenmesi: Bir Meta Analiz Çalışması. *Trakya Eğitim Dergisi*, 12(3), 1673–1682. <https://doi.org/10.24315/tred.1030602>
- Terenzini, P. T., Rendon, L. I., Lee Upcraft, M., Millar, S. B., Allison, K. W., Gregg, P. L., ve Jalomo, R. (1994). The transition to college: Diverse students, Diverse Stories. *Research in Higher Education*, 35(1), 57–73. <https://doi.org/10.1007/bf02496662>
- Thomas, J. (2011). Parent’s guide to preventing and responding to bullying: Presented by School Bullying Council. School Bullying Council.
- Tshitereke, C. (1999). Xenophobia and relative deprivation. *Crossings*, (3), 4–5.
- Vaillancourt, T., Hymel, S., ve McDougall, P. (2003). Bullying is power. *Journal of Applied School Psychology*, 19(2), 157–176. https://doi.org/10.1300/j008v19n02_10
- Vaillancourt, T., Trinh, V., McDougall, P., Duku, E., Cunningham, L., Cunningham, C., Hymel, S., ve Short, K. (2010). Optimizing population screening of bullying in school-aged children. *Journal of School Violence*, 9(3), 233–250. <https://doi.org/10.1080/15388220.2010.483182>
- Winsper, C., Lereya, T., Zanarini, M., ve Wolke, D. (2012). Involvement in bullying and suicide-related behavior at 11 years: A prospective birth cohort study. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 51(3). <https://doi.org/10.1016/j.jaac.2012.01.001>
- Wolke, D., Lereya, S. T., Fisher, H. L., Lewis, G., ve Zammit, S. (2013). Bullying in elementary school and psychotic experiences at 18 years: A longitudinal, population-based Cohort Study. *Psychological Medicine*, 44(10), 2199–2211. <https://doi.org/10.1017/s0033291713002912>
- Wolke, Dieter, ve Lereya, S. T. (2015). Long-term effects of bullying. *Archives of Disease in Childhood*, 100(9), 879–885. <https://doi.org/10.1136/archdischild-2014-306667>
- Yıldız, İ. (2022). Effects of bullying on Child health. *Advances in Social Networking and Online Communities*, 296–308. <https://doi.org/10.4018/978-1-6684-5426-8.ch018>

Zwierzynska, K., Wolke, D., ve Lereya, T. S. (2012). Peer victimization in childhood and internalizing problems in adolescence: A prospective longitudinal study. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 41(2), 309–323.
<https://doi.org/10.1007/s10802-012-9678-8>



Zwierzynska, K., Wolke, D., ve Lereya, T. S. (2012). Peer victimization in childhood and internalizing problems in adolescence: A prospective longitudinal study. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 41(2), 309–323.
<https://doi.org/10.1007/s10802-012-9678-8>



EK A

KATILIM FORMLARI

A.1 GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU (TÜRKÇE)

Bu çalışma, Prof. Dr. Dilek Şirvanlı Özen danışmanlığında Altınbaş Üniversitesi Psikoloji Bölümü Psikoloji Yüksek Lisans programı öğrencisi Zoya Alasgarova Jafarli tarafından yürütülen bir tez çalışmasıdır. Bu araştırma Türkiye’de üniversite okuyan öğrencilerin zorbalığa maruz kalmaları ile ilgilidir. Bu araştırma için Altınbaş Üniversitesi Etik Komisyonundan gerekli izinler alınmıştır ve çalışmaya katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır.

Kimliğinizi belirleyecek herhangi bir bilgi alınmayacak ve ölçeklere verdiğiniz cevaplar gizli tutulacaktır. Bu bilgiler sadece araştırma amaçları için kullanılacak ve araştırmacılar dışında kimseyle paylaşılmayacaktır. Çalışmada kullanılan ölçekler rahatsız edici maddeler içermemektedir ancak katılım sürecinde herhangi bir aşamada rahatsızlık hissetmeniz durumunda çalışmayı bırakabilirsiniz. Lütfen boş bırakmamaya çalışarak, her soruda sizin için en uygun olan şıkkı işaretleyin. Soruları cevaplamak 15-20 dk sürmektedir.

Kimler Katılabilir?

- a. Katılımcılar en az 18 yaşında olmalıdır.
- b. Katılımcılar Türkçe ya da İngilizce bilmelidir.

Katılımınız için teşekkür ederiz. Çalışma ve sonuçları hakkında daha fazla bilgi almak isterseniz zoyaalasgarova@gmail.com adresinden Zoya Jafarli’ya ulaşabilirsiniz.

Bu çalışmaya tamamen gönüllü olarak katılıyorum ve istediğim zaman çalışmadan çıkabileceğimi biliyorum. Verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlı kullanımını kabul ediyorum.

A.3.DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU (TÜRKÇE)

Demografik Bilgi Formu
Cinsiyet * ☐ Kadın ☐ Erkek ☐ Diğer:
Yaş * Seçin
Eğitim Durumu * ☐ Hazırlık ☐ 1. sınıf ☐ 2. sınıf ☐ 3. sınıf ☐ 4. sınıf ☐ Lisansüstü
Uyruğunuz * Yanıtınız
İkamet ettiğiniz şehir? * Yanıtınız

A.4 DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU (İNGİLİZCE)

Demographic Information Form
Sex * ☐ Female ☐ Male ☐ Diğer:
Age * Seçin
Current Class * ☐ Preparatory Year ☐ 1. grade ☐ 2. grade ☐ 3. grade ☐ 4. grade ☐ Graduate
Nationality * Yanıtınız
Which city of Turkey are you residing in? * Yanıtınız

A.5 ZENOFOBİ ÖLÇEĞİ (TÜRKÇE)

Grup-merkezcilik	1. Diğer dinler benim dinim için tehdit oluşturur.
	2. Sadece aynı dine mensup kişilerin kayıtlı olduğu okulların olması gerektiğine inanıyorum.
	3. Ait olduğum etnik grubun çıkarlarının korunması söz konusu olduğunda diğer etnik grupların bundan rahatsızlık duymasını ve/veya şiddete maruz kalmasını önemsemem.
	4. <i>Madde ayırt ediciliği düşük olduğundan ölçeğin Türkçe formundan çıkarılmıştır.</i>
	5. Diğer etnik gruplar benim etnik grubum için tehdit oluşturur.
	6. Diğer etnik gruplardan, dinden veya siyasi partilerden insanları sevmek zorunda olduğuma inanmıyorum.
	7. Etnik gruplar arası yakın/samimi ilişkiler kendi etnik grubumun önemli değerlerini erozyona uğratabilir.
	8. Etnik savaşlarda her şey adil ve haktır.
	9. Güvenlik nedeniyle, bir kamu kurumunda makam işgal ettiğinde kişi etrafını kendisiyle aynı etnik gruptan olan insanlarla çevrelemelidir.
	10. Bu ülkedeki etnik çatışmaların nedenlerinden biri farklı etnik gruplardaki insanların kendi bölgelerinde kalmayı reddetmesidir.
	11. Diğer etnik gruplardan insanlarla etkileşim kurmak bazen rahatsız edici olabilir.
	12. Ait olduğum etnik grubun dini, diğer etnik grupların inancından üstündür.
	13. <i>Madde ayırt ediciliği düşük olduğundan ölçeğin Türkçe formundan çıkarılmıştır.</i>
	14. Bu ülkede, bazı etnik gruplar ile bu grupların dinleri ve gelenekleri yasaklanmalıdır.
	15. Çocuğum farklı etnik gruptan biriyle evlenirse bunu bir ihanet olarak algılayım.
	16. <i>Türk kültürüne uygun olmadığı için ölçeğin Türkçe formundan çıkarılmıştır.</i>
	17. <i>Türk kültürüne uygun olmadığı için ölçeğin Türkçe formundan çıkarılmıştır.</i>
Diğer Gruplara Karşı Tolerans	18. Diğer etnik grup(lar)dan insanlarla bir arada yaşamak ilginç bir deneyim olabilir.
	19. Diğer etnik grup(lar)dan insanlarla etkileşim kurmak her zaman güzeldir.
	20. Etnik gruplar arası evliliğe inanıyorum.
	21. Türkiye huzurlu bir yer olabilir; bunun için birbirimize karşı hoşgörülü olmamız yeterli.
	22. Diğer etnik gruplardan insanları sevmek gerçekten mümkündür.
	23. Ülkenin siyasi liderliğinin farklı etnik gruplar arasında dönüşümlü olması sorun değildir.
	24. Farklı etnik grupların birbirleriyle barış içinde yaşamalarının her zaman bir yolu vardır.

A.6 ZENOFOBİ ÖLÇEĞİ (İNGİLİZCE)

Appendix-1. The Items in the Original Form of the Xenophobia Scale

Ingroup centredness	1. Other religions are a threat to my religion.
	2. I believe in the idea of having schools where only people of the same religion are enrolled.
	3. I don't care if protecting the interests of my ethnic group results in violence and discomfort of other ethnic groups.
	4. The way politics is practised in this country, there is need for each ethnic group to try and acquire political power of its own.
	5. Other ethnic groups are a threat to my ethnic group.
	6. I do not believe I have to like people of other ethnic groups, religion or political parties.
	7. Having inter-ethnic relationship of an intimate nature will lead to the erosion of the cherished values of my ethnic group.
	8. All is fair and just in ethnic wars.
	9. For security reasons, when occupying a public office, one should surround the self with people of one's ethnic group.
	10. One of the reasons for ethnic clashes in this country is that people of different ethnic groups have refused to remain in their region.
	11. Interacting with people of other ethnic groups can sometimes be unpleasant.
	12. The religion of my ethnic group is superior to those of other ethnic groups.
	13. In this country, it should be every ethnic group for itself.
	14. Some ethnic groups and their religion(s) and traditions should be abolished in this country.
	15. I would consider it a betrayal if my child marries from another ethnic group.
	16. For ethnic survival in this country, some people must be willing to become martyrs.
	17. The idea of unity in diversity cannot work in Nigeria.
Ingroup exclusivity	18. Coexisting/living with people of other ethnic group(s) can be an interesting experience.
	19. It is always nice to interact with people of other ethnic group(s).
	20. I believe in inter-ethnic marriage.
	21. Nigeria can be peaceful; we only need to be tolerant of each other.
	22. It is possible to genuinely like people of other ethnic group.
	23. It is okay for political leadership of the country to rotate between the different ethnic groups.
	24. There are always ways for ethnic groups to live in peace with one another.

A.7 ZORBALIK ÖLÇEĞİ (TÜRKÇE)

1. Arkadaşıma söylediği bir şeyi aptalca bulduğum zaman söylediğini tekrar ederek onunla alay ederim.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
2. Arkadaşlarım söylediğim bir şeyi aptalca buldukları zaman söylediğimi tekrar ederek benimle alay ederler.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
3. Bazı öğrencilerin söyledikleri bir şey aptalca bulunduğu zaman söyledikleri tekrar edilerek alay edildiklerine şahit olurum.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
4. Arkadaşları veya sınıf arkadaşları önünde biriyle alay ederim.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
5. Arkadaşlarımın önünde benimle alay edilir.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
6. Arkadaşları önünde biriyle alay edildiğine şahit olurum.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
7. Arkadaşlarım arasında tartışma ve çatışmaları ben başlatırım.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
8. Arkadaşlarıma bağırırım.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
9. Bazı öğrenciler bana bağırırlar.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
10. Bazı öğrencilere bağırıldığına şahit olurum.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
11. Bana kötü isimler (lakaplar) takılır.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
12. Bazı öğrencilere kötü isimler (lakaplar) takarım.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
13. Bazı öğrencilere kötü isimler (lakaplar) takıldığına şahit olurum.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
14. Bazı öğrenciler bana söverler	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
15. Bazı öğrencilere söverim.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
16. Bazı öğrencilere sövüldüğüne şahit olurum.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman

17. Bazı öğrenciler arkadaşlarımla olan ilişkilerimi etkilemeye çalışırlar.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
18. Bazı öğrencilerin arkadaşlarıyla olan ilişkilerini etkilemeye çalışırım.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
19. Bazı öğrencilerin arkadaşlarıyla olan ilişkilerinin etkilenmeye çalışıldığına şahit olurum.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
20. Benden hoşlanılmadığı için diğer öğrencilerle arkadaş olmam engellenir.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
21. Diğer öğrencilerin hoşlanmadığım öğrencilerle arkadaş olmalarını engellerim.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
22. Bazı öğrencilerin hoşlanmadıkları öğrencilerin diğer öğrencilerle arkadaş olmalarının engellendiğine şahit olurum.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
23. Bazı öğrenciler beni kötü göstermek için hakkımda yalanlar ve hikayeler uydururlar.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
24. Bazı öğrenciler hakkında onları kötü göstermek için yalanlar ve hikayeler uydururum.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
25. Bazı öğrencileri kötü göstermek için haklarında yalanlar ve hikayeler uydurulduğuna şahit olurum.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
26. Bazı öğrenciler yüzüme dik dik bakarak beni rahatsız ederler.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
27. Hoşlanmadığım birisinin yüzüne dik dik bakarım.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
28. Bazı öğrencilerin diğer öğrencileri yüzlerine dik dik bakarak rahatsız ettiklerine şahit olurum.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
29. Diğer öğrencileri güldürmek için bazı öğrencilerle ilgili birşeyler söylerim.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
30. Öğrencileri sinirlendirmek için onlara sataşırım.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
31. Beni sinirlendirmek için bana sataşırlar.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
32. Bazı öğrencilerin diğer öğrencileri sinirlendirmek için onlara sataştıklarına şahit olurum.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman

33. Bazı öğrenciler hakkında dedikodu yayarlar.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
34. Diğer öğrenciler benim hakkında dedikodu yayarlar.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
35. Bazı öğrencilerin diğer öğrenciler hakkında dedikodu yaydığına şahit olurum.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
36. Hakkımda bir şeyler söyleyerek benimle alay edilir.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
37. Haklarında bir şeyler söyleyerek bazı öğrencilerle alay ederim.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
38. Bazı öğrencilerin başkaları hakkında bir şeyler söyleyerek onlarla alay ettiklerine şahit olurum.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
39. Cep telefonumdan bazı öğrencilere rahatsız edici Mesajlar gönderirim.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
40. Bazı öğrenciler bana cep telefonumdan rahatsız edici mesajlar gönderirler.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
41. Bazı öğrenciler Cep telefonlarında rahatsız edici mesajlar gönderildiğine şahit olurum.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
42. Diğerlerini tehdit etmek için onlara isimsiz elektronik postalar yollarım.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
43. Beniz tehdit etmek için bana isimsiz elektronik postalar yollarlar.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
44. Bazı öğrencilerin diğerlerini tehdit etmek için onlara isimsiz elektronik postalar yollandığına şahit olurum.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
45. Diğer öğrencilere cinsel tercihleri yüzünden iyi davranmam.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
46. Cinsel tercihlerim yüzünden bana iyi davranılmaz.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
47. Diğer öğrencilere cinsel tercihleri yüzünden iyi davranılmadığına şahit olurum.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
48. İnsanlara ırkları yüzünden iyi davranmam.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman

49. Irkım yüzünden bana iyi davranılmaz.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
50. Diğer öğrencilere ırkları yüzünden iyi davranılmadığına şahit olurum.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
51. İnsanlara ten renkleri yüzünden iyi davranmam.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
52. Ten rengim yüzünden bana iyi davranılmaz.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
53. Diğer öğrencilere ten renkleri yüzünden iyi davranılmadığına şahit olurum.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
54. Bazı öğrencileri izinleri olmadan sosyal sitelere kaydederim.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
55. Bazı öğrenciler iznim olmadan beni sosyal sitelere kaydederler.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
56. Bazı öğrencileri izinleri olmadan sosyal sitelere kaydettiklerine şahit olurum.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
57. İznim olmadan beni rahatsız edecek resimleri online yayınlarlar.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
58. Bazı öğrencileri rahatsız edecek resimleri izinleri olmadan internet sayfamda yayınlıyorum.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
59. Bazı öğrencileri rahatsız edecek resimlerin izinleri olmadan internette yayımlandığına şahit olurum.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
60. İznimi almadan beni bazı web-sitelerine üye yaparlar.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
61. İzinlerini almadan bazı öğrencileri bazı web-sitelerine üye yaparım.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
62. İzinleri alınmadan bazı öğrencilerin bazı web-sitelerine üye yapıldıklarına şahit olurum.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
63. İznim olmadan internet şifremini kullanırlar.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
64. Bazı öğrencilerin internet şifrelerini izinleri olmadan kullanırım.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman

65. Bazı öğrencilerin internet şifrelerinin izinsiz olarak kullanıldığına şahit olurum.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
66. Bazı öğrencilere inançları yüzünden iyi davranmam.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
67. Bazı öğrenciler inançlarım yüzünden bana iyi davranmaz.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
68. Bazı öğrencilere inançları yüzünden iyi davranılmadığına şahit olurum.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
69. Bazı öğrenciler iznim olmadan benim kişisel bilgilerimi sosyal web sitelerinde paylaşırlar.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
70. İzinleri olmadan bazı öğrencilerin kişisel bilgilerini sosyal web sitelerimde paylaşıyorum.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman
71. İzinleri olmadan bazı öğrencilerin kişisel bilgilerinin başkaları tarafından sosyal web sitelerinde paylaşıldığına şahit olurum.	(a) Asla	(b) Nadiren	(c) Bazen	(d) Sık Sık	(e) Her zaman

A.8 ZORBALIK ÖLÇEĞİ (İNGİLİZCE)

1. I make fun of my friend by repeating something that he s/he says because I think it is stupid.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
2. My friends make fun of me by repeating something that I say because they think it is dumb.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
3. I witness some students make fun of others by repeating something that they say because they think it is dumb.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
4. I ridicule someone in front of their friends or classmates.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
5. I am ridiculed in front of my friends.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
6. I witness some students ridicule others in front of their friends or classmates.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
7. I start arguments or conflicts among friends.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
8. I yell at my friends.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
9. Some students yell at me.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
10. I witness that some students yell at others.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
11. I am called bad names.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
12. I call other students bad names.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
13. I witness that some students are called bad names.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
14. Some students swear at me.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
15. I swear at others.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
16. I witness that some students swear at others.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
17. Some students try to affect my relationship with my friends.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
18. I try to affect some students' relationship with their friends.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
19. I witness some students try to affect the others' relationship with their friends.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
20. I am prevented from becoming friends with others due to being disliked.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
21. I prevent other students from being friends with people I don't like.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
22. I witness that some students prevent other students from being friends with people they don't like.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always

23. Other students tell lies and stories about me to make me look bad.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
24. I tell lies and stories about other students to make them look bad.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
25. I witness that some students tell lies and stories about others students to make them look bad.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
26. Some students annoy me by staring at me.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
27. I stare at a person I don't like.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
28. I witness that some students annoy others by staring at them.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
29. I say things about other students to make others laugh.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
30. I tease students to make them angry.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
31. They tease me to make me angry.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
32. I witness that some students tease others to make them angry.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
33. Some students spread rumors about me.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
34. Other students spread rumors about me.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
35. I witness that some students spread rumors about others.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
36. They ridicule me by saying things about me.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
37. I ridicule others by saying things about them.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
38. I witness that some students ridicule others by saying things about them.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
39. I send malicious text messages to some students via my cell phone.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
40. Some students send me malicious text messages via my cell phone.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
41. I witness that some students send malicious text messages to others via their cell phones.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
42. I send anonymous e-mails to others to threaten them.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
43. Some students send anonymous e-mails to threaten me.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
44. I witness that some students send anonymous e-mails to others to threaten them.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always

45. I don't treat other students well because of their sexual preferences.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
46. I am not treated well because of my sexual preferences.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
47. I witness that some students are not treated well because of their sexual preferences.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
48. I don't treat people well because of their race.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
49. I am not treated well because of my race.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
50. I witness that some students are not treated well because of their race.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
51. I don't treat people well because of their colour.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
52. I am not treated well because of skin colour.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
53. I witness that some students are not treated well because of their skin colour.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
54. I sign some students up for something online without getting their permission.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
55. Some students sign me up for something online without getting my permission.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
56. I witness some students sign others up for something online without getting their permission.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
57. Without my permission they post some pictures on their page to upset me.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
58. I post some pictures on my page to upset other students.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
59. I witness some pictures are posted on web pages to upset others.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
60. They make me a member of some web-sites without getting my permission.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
61. I make other students a member of some web-sites without getting their permission.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
62. I witness that they make some students a member of some web-sites without getting their permission.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
63. They use my internet password without getting my permission.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
64. I use some students' internet password without getting their permission.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always

65. I witness some students' internet passwords are used without getting their permission.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
66. I don't treat some people well because of their beliefs.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
67. Some students treat me well because of my beliefs.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
68. I witness that some students are not treated well because of their beliefs.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
69. Other students share my personal information on social websites without getting my permission.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
70. I share other students' personal information on my social websites without getting my permission.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always
71. I witness that some students share others personal information on their social websites without getting their permission.	(a) Never	(b) Rarely	(c) Sometimes	(d) Often	(e) Always

A.9 ZORBALIK ANKETİ TÜRK ÖĞRENCİLER ZORBALIK SEVİYESİ (BU) VE YABANCI ÖĞRENCİLER KURBAN SEVİYESİ (V) ARASINDA KORELASYON ANALİZİ SONUÇLARI

Variable	V1(2)	V2(5)	V3(9)	V4(11)	V5(14)	V6(17)	V7(20)	V8(23)	V9(26)	V10(29)	V11(31)	V12(33)	V13(34)	V14(36)	V15(40)	V16(43)
1. V1(2)																
p-value	—															
Pearson's																
r	0.249**	—														
2. V2(5)																
p-value	0.004	—														
Pearson's																
r	0.102	0.208*	—													
3. V3(9)																
p-value	0.244	0.017	—													
Pearson's																
r	0.307***	0.222*	0.225**	—												
4. V4(11)																
p-value	< .001	0.010	0.009	—												
Pearson's																
r	0.125	0.199*	0.255**	0.151	—											
5. V5(14)																
p-value	0.153	0.022	0.003	0.084	—											
Pearson's																
r	0.402***	0.409***	0.262**	0.187*	0.172*	—										
6. V6(17)																
p-value	< .001	< .001	0.002	0.031	0.048	—										
Pearson's																
r	0.132	0.234**	0.106	0.065	0.100	0.286***	—									
7. V7(20)																
p-value	0.132	0.007	0.227	0.459	0.253	< .001	—									
Pearson's																
r	0.208*	0.235**	0.112	0.202*	0.146	0.312***	0.145	—								
8. V8(23)																
p-value	0.017	0.007	0.200	0.020	0.095	< .001	0.097	—								
Pearson's																
r	0.313***	0.300***	0.205*	0.182*	0.202*	0.228**	0.292***	0.171*	—							
9. V9(26)																

Variable	V1(2)	V2(5)	V3(9)	V4(11)	V5(14)	V6(17)	V7(20)	V8(23)	V9(26)	V10(29)	V11(31)	V12(33)	V13(34)	V14(36)	V15(40)	V16(43)
10. V10(29)	p-value <.001 Pearson's r 0.194*	<.001 0.239**	0.019 0.200*	0.037 0.025	0.020 0.110	0.009 0.251**	<.001 0.139	0.049 0.048	— 0.198*	—	—	—	—	—	—	—
11. V11(31)	p-value 0.026 Pearson's r 0.299***	0.006 0.347***	0.022 0.167	0.777 0.178*	0.208 0.272**	0.004 0.336***	0.113 0.196*	0.581 0.257**	0.023 0.307***	— 0.200*	—	—	—	—	—	—
12. V12(33)	p-value <.001 Pearson's r 0.330***	<.001 0.417***	0.056 0.339***	0.041 0.302***	0.002 0.217*	<.001 0.361***	0.024 0.320***	0.003 0.172*	<.001 0.382***	0.021 0.178*	— 0.292***	—	—	—	—	—
13. V13(34)	p-value <.001 Pearson's r 0.217*	<.001 0.296***	<.001 0.262**	<.001 0.240**	0.013 0.210*	<.001 0.289***	<.001 0.192*	0.048 0.104	<.001 0.195*	0.042 0.298***	<.001 0.205*	— 0.278**	—	—	—	—
14. V14(36)	p-value 0.012 Pearson's r 0.300***	<.001 0.197*	0.002 0.203*	0.005 0.223*	0.015 0.135	<.001 0.321***	0.027 0.053	0.237 0.265**	0.025 0.248**	<.001 0.068	0.018 0.223*	0.001 0.250**	— 0.330***	—	—	—
15. V15(40)	p-value <.001 Pearson's r 0.224**	0.024 0.382***	0.019 0.273**	0.010 0.285***	0.124 0.171	<.001 0.358***	0.544 0.278**	0.002 0.261**	0.004 0.350***	0.438 0.108	0.010 0.298***	0.004 0.315***	<.001 0.366***	— 0.398***	—	—
16. V16(43)	p-value 0.010 Pearson's r 0.168	<.001 0.286***	0.002 0.170	<.001 0.192*	0.050 0.232**	<.001 0.354***	0.001 0.235**	0.002 0.140	<.001 0.226**	0.218 0.277**	<.001 0.314***	<.001 0.265**	<.001 0.202*	<.001 0.336***	— 0.241**	—
17. V17(46)	p-value 0.054 Pearson's r 0.306***	<.001 0.227**	0.051 0.204*	0.027 0.191*	0.007 0.164	<.001 0.221*	0.007 0.076	0.110 0.190*	0.009 0.151	0.001 0.131	<.001 0.191*	0.002 0.150	0.020 0.238**	<.001 0.246**	0.005 0.341***	— 0.101
18. V18(49)	p-value <.001 Pearson's r 0.225**	0.009 0.147	0.019 0.131	0.028 0.340***	0.060 0.118	0.011 0.326***	0.384 0.181*	0.029 0.192*	0.085 0.239**	0.135 0.188*	0.029 0.230**	0.086 0.261**	0.006 0.030	0.004 0.107	<.001 0.250**	0.250 0.288***

Variable	V1(2)	V2(5)	V3(9)	V4(11)	V5(14)	V6(17)	V7(20)	V8(23)	V9(26)	V10(29)	V11(31)	V12(33)	V13(34)	V14(36)	V15(40)	V16(43)
18. V18(49)	Pearson's r 0.225**	0.147	0.131	0.340***	0.118	0.326***	0.181*	0.192*	0.239**	0.188*	0.230**	0.261**	0.030	0.107	0.250**	0.288***
19. V19(52)	p-value 0.010	0.092	0.136	< .001	0.179	< .001	0.038	0.028	0.006	0.031	0.008	0.002	0.736	0.220	0.004	< .001
	Pearson's r 0.250**	0.184*	0.274**	0.193*	0.170	0.303***	0.062	0.058	0.157	0.235**	0.295***	0.259**	0.211*	0.328***	0.254**	0.129
20. V20(55)	p-value 0.004	0.035	0.001	0.027	0.051	< .001	0.478	0.507	0.072	0.007	< .001	0.003	0.015	< .001	0.003	0.141
	Pearson's r 0.171	0.314***	0.174*	0.261**	0.235**	0.243**	0.231**	0.171	0.283**	0.139	0.245**	0.312***	0.306***	0.208*	0.259**	0.246**
21. V21(57)	p-value 0.050	< .001	0.046	0.002	0.007	0.005	0.008	0.050	0.001	0.111	0.005	< .001	< .001	0.017	0.003	0.005
	Pearson's r 0.297***	0.270**	0.210*	0.294***	0.274**	0.262**	0.190*	0.132	0.228**	0.137	0.251**	0.335***	0.334***	0.274**	0.269**	0.173*
22. V22(60)	p-value < .001	0.002	0.016	< .001	0.001	0.002	0.029	0.131	0.009	0.117	0.004	< .001	< .001	0.001	0.002	0.047
	Pearson's r 0.349***	0.195*	0.168	0.267**	0.166	0.239**	0.005	0.135	0.264**	0.191*	0.268**	0.274**	0.161	0.230**	0.312***	0.276**
23. V23(63)	p-value < .001	0.025	0.055	0.002	0.057	0.006	0.957	0.122	0.002	0.028	0.002	0.001	0.065	0.008	< .001	0.001
	Pearson's r 0.170	0.384***	0.177*	0.243**	0.089	0.285***	0.241**	0.090	0.247**	0.227**	0.135	0.250**	0.362***	0.275**	0.409***	0.203*
24. V24(67)	p-value 0.051	< .001	0.043	0.005	0.308	< .001	0.005	0.305	0.004	0.009	0.124	0.004	< .001	0.001	< .001	0.020
	Pearson's r 0.300***	0.114	0.037	0.153	0.138	0.278**	0.201*	0.089	0.074	0.111	0.136	0.221*	0.157	0.293***	0.238**	0.241**
25. V25(69)	p-value < .001	0.193	0.671	0.080	0.114	0.001	0.021	0.313	0.397	0.204	0.121	0.011	0.072	< .001	0.006	0.005
	Pearson's r 0.447***	0.457***	0.109	0.346***	0.149	0.299***	0.059	0.245**	0.301***	0.200*	0.278**	0.221*	0.155	0.317***	0.369***	0.273**
26. BU1(1)	p-value < .001	< .001	0.214	< .001	0.088	< .001	0.499	0.005	< .001	0.021	0.001	0.011	0.076	< .001	< .001	0.002
	Pearson's r -0.078	-0.132	-0.117	-0.097	-0.061	-0.028	0.070	0.127	-0.089	0.039	-0.121	-0.150	-0.062	-0.046	-0.075	-0.081

Variable	V1(2)	V2(5)	V3(9)	V4(11)	V5(14)	V6(17)	V7(20)	V8(23)	V9(26)	V10(29)	V11(31)	V12(33)	V13(34)	V14(36)	V15(40)	V16(43)	
26. BU1(1)	Pearson's r	-0.078	-0.132	-0.117	-0.097	-0.061	-0.028	0.070	0.127	-0.089	0.039	-0.121	-0.150	-0.062	-0.046	-0.075	-0.081
27. BU2(4)	p-value	0.372	0.132	0.182	0.270	0.487	0.748	0.424	0.147	0.312	0.656	0.168	0.086	0.477	0.601	0.395	0.355
	Pearson's r	0.044	-0.064	-0.002	-0.050	0.140	-0.044	0.034	-0.044	0.013	0.083	-0.019	-0.053	-0.081	0.001	0.020	8.587×10 ⁻⁴
28. BU3(7)	p-value	0.620	0.467	0.985	0.571	0.110	0.619	0.698	0.618	0.887	0.346	0.833	0.543	0.357	0.987	0.820	0.992
	Pearson's r	0.040	0.082	-0.046	0.156	0.002	0.076	0.100	0.153	-0.072	-0.009	-0.002	0.039	-0.056	0.157	0.173*	-0.017
29. BU4(8)	p-value	0.646	0.349	0.603	0.074	0.984	0.384	0.255	0.081	0.410	0.915	0.980	0.653	0.527	0.072	0.047	0.848
	Pearson's r	0.007	0.017	-0.009	-0.002	0.161	0.073	0.168	0.071	5.244×10 ⁻⁴	-0.049	-0.173*	0.070	0.042	0.104	0.003	-0.106
30. BU5(12)	p-value	0.939	0.850	0.916	0.979	0.065	0.404	0.054	0.415	0.995	0.580	0.048	0.424	0.629	0.234	0.976	0.225
	Pearson's r	0.021	-0.039	-0.063	-0.036	0.123	0.023	0.047	0.046	-0.023	-0.032	-0.162	0.010	0.036	0.107	-0.007	-0.128
31. BU6(15)	p-value	0.808	0.653	0.471	0.685	0.161	0.796	0.589	0.602	0.793	0.716	0.064	0.912	0.681	0.220	0.933	0.143
	Pearson's r	0.001	0.005	-0.136	0.062	-0.010	-0.017	0.039	0.073	0.012	0.066	-0.006	-0.115	-0.006	0.028	0.034	-0.007
32. BU7(18)	p-value	0.990	0.958	0.121	0.478	0.911	0.846	0.657	0.405	0.896	0.449	0.944	0.188	0.946	0.747	0.701	0.941
	Pearson's r	0.011	0.013	-0.101	-0.080	0.115	-0.027	0.099	0.018	-0.022	0.065	0.008	0.020	-0.083	-0.072	-0.030	0.047
33. BU8(21)	p-value	0.903	0.880	0.249	0.361	0.190	0.762	0.259	0.839	0.802	0.462	0.929	0.822	0.343	0.412	0.733	0.596
	Pearson's r	-0.154	-0.136	-0.084	-0.137	-0.006	-0.161	-0.068	-0.102	-0.184*	0.058	-0.092	-0.070	-0.074	-0.119	-0.194*	-0.067
34. BU9(24)	p-value	0.077	0.119	0.340	0.117	0.942	0.066	0.442	0.244	0.035	0.505	0.296	0.423	0.397	0.176	0.026	0.444
	Pearson's r	-0.020	-0.080	0.025	-0.104	0.255**	-0.054	-0.014	-0.009	0.101	-0.019	-0.160	0.017	-0.040	0.073	-0.033	-0.018

Variable	V1(2)	V2(5)	V3(9)	V4(11)	V5(14)	V6(17)	V7(20)	V8(23)	V9(26)	V10(29)	V11(31)	V12(33)	V13(34)	V14(36)	V15(40)	V16(43)
35. BU10(27)	p-value 0.824 Pearson's r -0.083	0.364 0.057	0.774 0.005	0.237 -0.084	0.003 0.165	0.541 0.056	0.871 0.197*	0.922 0.156	0.249 -0.114	0.825 -0.094	0.067 -0.046	0.842 -0.090	0.645 -0.024	0.403 -0.151	0.710 0.098	0.836 0.002
36. BU11(30)	p-value 0.341 Pearson's r -0.074	0.515 0.119	0.953 -0.077	0.336 -0.005	0.058 0.154	0.520 -0.045	0.024 0.086	0.074 -0.107	0.194 0.001	0.284 0.036	0.597 -0.054	0.304 -0.055	0.782 -0.046	0.083 -0.066	0.262 -0.036	0.984 -0.041
37. BU12(37)	p-value 0.399 Pearson's r -0.072	0.174 -0.022	0.380 -0.213*	0.958 -0.108	0.078 0.093	0.612 -0.024	0.329 0.102	0.220 0.083	0.988 0.072	0.680 -0.021	0.542 0.029	0.528 -0.152	0.601 -0.105	0.452 0.011	0.686 0.135	0.644 -0.004
38. BU13(39)	p-value 0.415 Pearson's r -0.058	0.803 -0.105	0.014 -0.080	0.216 0.014	0.288 0.018	0.787 -0.002	0.245 0.020	0.342 0.119	0.412 -0.131	0.815 -0.071	0.744 -0.082	0.083 -0.098	0.233 -0.185*	0.902 0.138	0.124 -0.031	0.966 -0.032
39. BU14(42)	p-value 0.509 Pearson's r 0.034	0.232 -0.019	0.361 0.076	0.874 -0.015	0.839 0.178*	0.981 -0.083	0.822 0.039	0.172 0.027	0.135 0.009	0.421 0.062	0.347 -0.108	0.263 0.007	0.034 -0.069	0.114 -0.052	0.728 -0.048	0.717 -0.030
40. BU15(45)	p-value 0.699 Pearson's r -0.039	0.830 -0.031	0.385 -0.078	0.867 -0.018	0.041 0.075	0.343 -0.087	0.660 -0.061	0.758 -0.094	0.916 -0.123	0.480 -0.116	0.217 -0.137	0.836 -0.072	0.435 -0.283**	0.551 -0.140	0.585 -0.089	0.737 -0.048
41. BU16(48)	p-value 0.661 Pearson's r -0.076	0.727 -0.182*	0.377 -0.085	0.839 0.060	0.393 -0.007	0.322 -0.043	0.488 0.149	0.283 -0.058	0.160 -0.049	0.187 -0.087	0.118 -0.127	0.415 -0.073	0.001 -0.082	0.110 -0.139	0.308 -0.050	0.581 -0.123
42. BU17(51)	p-value 0.383 Pearson's r -0.092	0.037 -0.139	0.330 -0.093	0.493 0.026	0.933 0.056	0.623 -0.088	0.088 0.008	0.505 -0.032	0.579 0.049	0.321 -0.107	0.146 -0.081	0.407 0.052	0.351 -0.105	0.111 -0.049	0.568 -0.108	0.159 -0.099

Variable	V1(2)	V2(5)	V3(9)	V4(11)	V5(14)	V6(17)	V7(20)	V8(23)	V9(26)	V10(29)	V11(31)	V12(33)	V13(34)	V14(36)	V15(40)	V16(43)
p-value	0.293	0.112	0.290	0.768	0.527	0.317	0.930	0.718	0.575	0.222	0.356	0.550	0.229	0.575	0.218	0.258
43. BU18(54) Pearson's r	-0.022	0.025	-0.042	0.005	0.003	3.602×10^{-4}	-0.049	0.003	-0.048	-0.113	-0.167	-0.041	-0.034	0.010	0.051	-0.045
p-value	0.803	0.780	0.632	0.951	0.975	0.997	0.579	0.975	0.584	0.196	0.055	0.642	0.699	0.914	0.564	0.608
44. BU19(58) Pearson's r	-0.025	0.008	-0.080	-0.047	-0.021	0.051	0.128	0.102	0.007	0.064	0.058	-0.012	-0.084	0.020	0.037	0.005
p-value	0.780	0.925	0.359	0.593	0.815	0.562	0.143	0.245	0.933	0.463	0.506	0.892	0.338	0.817	0.672	0.953
45. BU20(61) Pearson's r	-0.100	-0.093	0.016	2.323×10^{-4}	0.008	-0.104	-0.087	0.003	-0.063	-0.117	-0.048	-0.144	-0.190*	-0.094	0.013	-0.129
p-value	0.254	0.287	0.855	0.998	0.924	0.235	0.319	0.975	0.470	0.180	0.584	0.099	0.029	0.284	0.887	0.140
46. BU21(64) Pearson's r	-0.042	-0.024	-0.057	0.116	0.269^{**}	-0.137	0.006	0.051	0.172*	-0.206*	-7.903×10^{-4}	-0.025	-0.073	0.127	0.067	0.045
p-value	0.633	0.786	0.515	0.187	0.002	0.118	0.942	0.560	0.048	0.018	0.993	0.776	0.406	0.148	0.442	0.609
47. BU22(66) Pearson's r	-0.064	-0.093	-0.221*	0.010	-0.053	-0.132	0.022	0.022	-0.060	-0.067	-0.259**	-0.032	-0.192*	-0.128	-0.162	-0.190*
p-value	0.463	0.288	0.011	0.911	0.550	0.132	0.802	0.801	0.495	0.444	0.003	0.712	0.028	0.145	0.064	0.029
48. BU23(70) Pearson's r	-0.024	0.004	-0.076	0.105	0.075	-0.057	-0.065	0.108	-0.073	-0.063	-0.005	-0.016	-0.113	-0.127	-0.090	0.032
p-value	0.783	0.967	0.383	0.230	0.393	0.519	0.458	0.219	0.408	0.472	0.958	0.858	0.198	0.146	0.307	0.718

* p < .05, ** p < .01, *** p < .001

Variable	V17(46)	V18(49)	V19(52)	V20(55)	V21(57)	V22(60)	V23(63)	V24(67)	V25(69)	BU1(1)	BU2(4)	BU3(7)	BU4(8)	BU5(12)	BU6(15)	BU7(18)
17. V17(46)	p-value — Pearson's r 0.101	—														
18. V18(49)	p-value 0.250 Pearson's r 0.288***	— 0.222*	—													
19. V19(52)	p-value < .001 Pearson's r 0.129	0.011 0.132	— 0.251**	—												
20. V20(55)	p-value 0.141 Pearson's r 0.246**	0.131 0.124	0.004 0.173*	— 0.222*	—											
21. V21(57)	p-value 0.005 Pearson's r 0.173*	0.155 0.287***	0.047 0.047	0.010 0.176*	— 0.246**	—										
22. V22(60)	p-value 0.047 Pearson's r 0.276**	< .001 0.277**	0.596 0.232**	0.044 0.139	0.004 0.256**	— 0.226**	—									
23. V23(63)	p-value 0.001 Pearson's r 0.203*	0.001 0.346***	0.007 0.205*	0.112 0.184*	0.003 0.188*	0.009 0.342***	— 0.191*	—								
24. V24(67)	p-value 0.020 Pearson's r 0.241**	< .001 0.184*	0.018 0.154	0.035 0.166	0.031 0.242**	< .001 0.106	0.028 0.270**	— 0.127	—	—						

Variable	V17(46)	V18(49)	V19(52)	V20(55)	V21(57)	V22(60)	V23(63)	V24(67)	V25(69)	BU1(1)	BU2(4)	BU3(7)	BU4(8)	BU5(12)	BU6(15)	BU7(18)
25. V25(69)	p-value 0.005 Pearson's r 0.273**	0.035 0.078 0.241**	0.057 0.005 0.284***	0.298***	0.260**	0.314***	0.333***	0.266**	—	—	—	—	—	—	—	—
26. BU1(1)	p-value 0.002 Pearson's r -0.081	0.005 0.011 -0.022	<.001 0.003 -0.216*	<.001 0.003 -0.140	<.001 0.003 -0.022	<.001 0.003 -0.055	<.001 0.003 -0.122	0.002 0.002 -0.163	—	-0.134	—	—	—	—	—	—
27. BU2(4)	p-value 0.355 Pearson's r 8.587×10^{-4}	0.982 0.800 0.034	0.109 0.013 0.015	-0.100 0.015 -0.023	0.843 0.843 -0.023	0.533 0.162 -0.143	0.126 0.164 -0.041	0.306***	—	0.124 0.062 -0.015	—	—	—	—	—	—
28. BU3(7)	p-value 0.992 Pearson's r -0.017	0.700 0.637 -0.038	0.256 0.862 0.015	0.202* 0.015 -0.004	0.796 0.102 0.105	0.151 0.643 0.164	0.102 0.217**	0.183*	—	0.862 0.062 0.062	<.001 0.217**	—	—	—	—	—
29. BU4(8)	p-value 0.848 Pearson's r -0.106	0.664 0.482 -0.004	0.020 0.861 -0.003	0.048 -0.003 0.048	0.761 0.233 0.100	0.963 0.060 0.082	-0.042 0.246**	0.249**	—	0.480 0.009 -0.052	0.027 0.233**	0.002 0.173*	—	—	—	—
30. BU5(12)	p-value 0.225 Pearson's r -0.128	0.960 0.384 0.014	0.581 0.970 -0.117	-0.029 0.041 0.098	0.800 0.080 0.007	0.630 0.254 0.060	-0.002 0.324***	0.307***	—	0.552 0.003 -0.030	0.005 0.307***	0.002 0.173*	—	—	—	—
31. BU6(15)	p-value 0.143 Pearson's r -0.007	0.179 0.877 0.011	0.740 0.183 0.041	0.098 0.041 0.098	0.080 0.007 0.007	0.980 0.493 -0.069	-0.059 0.031 0.088	<.001 0.731 0.088	<.001 0.490 0.031	<.001 0.731 0.088	<.001 0.490 0.031	<.001 0.490 0.031	<.001 0.490 0.031	<.001 0.490 0.031	<.001 0.490 0.031	<.001 0.490 0.031
32. BU7(18)	p-value 0.941 Pearson's r 0.047	0.899 0.720 -0.023	0.263 0.643 -0.184*	-0.098 0.041 0.098	0.936 0.014 0.014	0.505 0.435 -0.106	0.107 0.107 0.107	0.280***	—	0.318 0.014 -0.073	0.002 0.297***	0.003 0.175*	0.006 0.214**	0.047 0.325***	0.236**	—

Variable	V17(46)	V18(49)	V19(52)	V20(55)	V21(57)	V22(60)	V23(63)	V24(67)	V25(69)	BU1(1)	BU2(4)	BU3(7)	BU4(8)	BU5(12)	BU6(15)	BU7(18)
33. BU8(21)	p-value 0.596 Pearson's r -0.067	0.797 0.020	0.383 -0.060	0.265 -0.032	0.034 -0.059	0.874 -0.056	0.224 -0.075	0.969 0.034	0.224 -0.115	0.408 -0.145	<.001 0.259**	<.001 0.125	0.034 0.050	0.009 0.152	<.001 0.198*	0.004 0.155
34. BU9(24)	p-value 0.444 Pearson's r -0.018	0.824 0.130	0.492 0.017	0.715 -0.043	0.502 0.059	0.521 -0.033	0.390 -0.028	0.695 0.022	0.189 -0.008	0.097 0.019	0.002 0.132	0.134 0.280***	0.550 0.137	0.067 0.318***	0.017 0.361***	0.061 0.332***
35. BU10(27)	p-value 0.836 Pearson's r 0.002	0.137 0.164	0.843 0.069	0.626 -0.030	0.500 -0.062	0.709 0.022	0.752 -0.060	0.806 0.001	0.927 0.140	0.830 -0.037	0.113 0.292***	<.001 0.222**	0.099 0.235**	<.001 0.223**	<.001 0.237**	<.001 0.204*
36. BU11(30)	p-value 0.984 Pearson's r -0.041	0.060 -0.016	0.433 -0.014	0.730 0.019	0.477 -0.006	0.803 0.090	0.494 -0.083	0.987 0.034	0.109 -0.088	0.677 -0.040	<.001 0.308***	0.007 0.386***	0.004 0.275***	0.007 0.331***	0.004 0.300***	0.014 0.269**
37. BU12(37)	p-value 0.644 Pearson's r -0.004	0.852 0.053	0.877 0.079	0.827 0.086	0.947 0.045	0.307 -0.048	0.344 -0.147	0.695 -0.062	0.317 0.094	0.652 0.002	<.001 0.179*	<.001 0.276***	<.001 0.300***	<.001 0.318***	<.001 0.215**	0.001 0.269**
38. BU13(39)	p-value 0.966 Pearson's r -0.032	0.550 -0.001	0.368 -0.014	0.324 -0.050	0.611 -0.074	0.583 -0.091	0.093 -0.076	0.482 0.048	0.283 -0.032	0.984 -0.008	0.030 0.300***	<.001 0.240**	<.001 0.166*	<.001 0.386***	0.009 0.220**	0.001 0.229**
39. BU14(42)	p-value 0.717 Pearson's r -0.030	0.987 0.076	0.874 -0.012	0.569 -0.006	0.399 0.052	0.298 -0.076	0.388 -0.011	0.582 0.026	0.717 -0.049	0.925 -0.019	<.001 0.077	0.003 0.293***	0.045 0.108	<.001 0.259**	0.008 0.187*	0.005 0.118
40. BU15(45)	p-value 0.737 Pearson's r -0.048	0.388 0.021	0.894 -0.038	0.947 -0.163	0.557 -0.070	0.389 -0.017	0.899 -0.005	0.766 -0.165	0.576 0.034	0.829 -0.013	0.358 0.296***	<.001 0.277***	0.193 0.129	0.002 0.164*	0.024 0.181*	0.157 0.107

Variable	V17(46)	V18(49)	V19(52)	V20(55)	V21(57)	V22(60)	V23(63)	V24(67)	V25(69)	BU1(1)	BU2(4)	BU3(7)	BU4(8)	BU5(12)	BU6(15)	BU7(18)
41. BU16(48)	p-value 0.581 Pearson's r -.0123	0.807 0.064	0.669 0.139	0.062 0.043	0.428 0.018	0.849 -0.001	0.951 0.026	0.058 0.061	0.696 -0.030	0.879 0.023	<.001 0.269**	<.001 0.372***	0.121 0.233**	0.048 0.344***	0.029 0.313***	0.197 0.296***
42. BU17(51)	p-value 0.159 Pearson's r -.0099	0.463 0.108	0.113 0.139	0.623 -0.080	0.841 -0.034	0.988 0.055	0.765 0.022	0.490 -0.083	0.729 0.050	0.796 -0.005	0.001 0.165*	<.001 0.152	0.005 0.016	<.001 0.196*	<.001 0.214**	<.001 0.100
43. BU18(54)	p-value 0.258 Pearson's r -.0045	0.219 0.100	0.112 -0.028	0.360 -0.117	0.702 -0.082	0.528 0.113	0.802 -0.042	0.343 0.024	0.569 -0.019	0.954 -0.009	0.046 0.382***	0.068 0.301***	0.844 0.264**	0.018 0.281***	0.010 0.368***	0.231 0.218**
44. BU19(58)	p-value 0.608 Pearson's r 0.005	0.252 0.061	0.753 0.038	0.180 0.177*	0.349 -0.145	0.199 0.014	0.635 -0.018	0.788 0.033	0.831 -0.012	0.922 0.024	<.001 0.258**	<.001 0.235**	0.001 0.220**	<.001 0.288***	<.001 0.376***	0.008 0.323***
45. BU20(61)	p-value 0.953 Pearson's r -0.129	0.491 -0.003	0.665 0.111	0.043 0.062	0.096 -0.065	0.872 -0.158	0.840 0.007	0.710 -0.077	0.892 -0.064	0.785 -0.054	0.002 0.219**	0.004 0.326***	0.008 0.258**	<.001 0.190*	<.001 0.230**	<.001 0.253**
46. BU21(64)	p-value 0.140 Pearson's r 0.045	0.976 0.198*	0.205 -0.041	0.482 0.010	0.461 0.065	0.070 0.133	0.935 -0.037	0.378 0.078	0.464 -0.094	0.537 0.010	0.008 0.194*	<.001 0.166*	0.002 0.205*	0.021 0.316***	0.005 0.312***	0.002 0.099
47. BU22(66)	p-value 0.609 Pearson's r -0.190*	0.023 -0.029	0.643 -0.155	0.912 -0.207*	0.460 -0.243**	0.129 -0.059	0.671 -0.077	0.374 0.041	0.281 -0.019	0.909 -0.039	0.019 0.373***	0.045 0.216**	0.013 0.315***	<.001 0.287***	<.001 0.261**	0.234 0.152
48. BU23(70)	p-value 0.032 Pearson's r 0.327	0.737 0.086	0.076 -0.019	0.017 -0.117	0.005 -0.004	0.498 0.108	0.378 0.152	0.644 -0.037	0.832 -0.130	0.657 0.037	<.001 0.218**	0.009 0.215**	<.001 0.089	<.001 0.079	0.001 0.116	0.066 0.203*
		0.826	0.182	0.963	0.218	0.082	0.675	0.138	0.677	0.008	0.009	0.287	0.345	0.162	0.014	0.053

Variable	BU8(21)	BU9(24)	BU10(27)	BU11(30)	BU12(37)	BU13(39)	BU14(42)	BU15(45)	BU16(48)	BU17(51)	BU18(54)	BU19(58)	BU20(61)	BU21(64)	BU22(66)	BU23(70)
33. BU8(21)	p-value Pearson's r	—														
34. BU9(24)	p-value Pearson's r	0.242**	—													
35. BU10(27)	p-value Pearson's r	0.003	0.238**	—												
36. BU11(30)	p-value Pearson's r	0.322	0.004	—												
37. BU12(37)	p-value Pearson's r	<.001	0.299***	0.374***	0.372***	—										
38. BU13(39)	p-value Pearson's r	0.025	<.001	<.001	<.001	0.226**	—									
39. BU14(42)	p-value Pearson's r	0.038	<.001	0.001	0.018	0.006	—									
40. BU15(45)	p-value Pearson's r	<.001	0.003	0.005	<.001	0.002	0.008	—								
		0.240**	0.206*	0.249**	0.253**	0.237**	0.311***	0.231**	—							

Variable	BU8(21)	BU9(24)	BU10(27)	BU11(30)	BU12(37)	BU13(39)	BU14(42)	BU15(45)	BU16(48)	BU17(51)	BU18(54)	BU19(58)	BU20(61)	BU21(64)	BU22(66)	BU23(70)
p-value	0.003	0.013	0.002	0.002	0.004	<.001	0.005	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pearson's r	0.179*	0.281***	0.215**	0.273***	0.283***	0.144	0.272***	0.186*	—	—	—	—	—	—	—	—
p-value	0.031	<.001	0.009	<.001	<.001	0.084	<.001	0.024	—	—	—	—	—	—	—	—
Pearson's r	0.109	0.301***	0.140	0.206*	0.162	0.165*	0.065	0.174*	0.246**	—	—	—	—	—	—	—
p-value	0.192	<.001	0.091	0.013	0.050	0.046	0.437	0.036	0.003	—	—	—	—	—	—	—
Pearson's r	0.118	0.216**	0.344***	0.275***	0.245**	0.312***	0.277***	0.305***	0.416***	0.210*	—	—	—	—	—	—
p-value	0.157	0.009	<.001	<.001	0.003	<.001	<.001	<.001	<.001	0.011	—	—	—	—	—	—
Pearson's r	0.229**	0.346***	0.328***	0.272***	0.268**	0.395***	0.241**	0.124	0.212*	0.165*	0.164*	—	—	—	—	—
p-value	0.005	<.001	<.001	<.001	0.001	<.001	0.003	0.136	0.010	0.047	0.049	—	—	—	—	—
Pearson's r	0.199*	0.176*	0.379***	0.286***	0.355***	0.225**	0.265**	0.327***	0.321***	0.104	0.407***	0.264**	—	—	—	—
p-value	0.016	0.034	<.001	<.001	<.001	0.006	0.001	<.001	<.001	0.212	<.001	0.001	—	—	—	—
Pearson's r	0.154	0.298***	0.209*	0.285***	0.374***	0.272***	0.277***	0.203*	0.209*	0.100	0.282***	0.355***	0.288***	—	—	—
p-value	0.064	<.001	0.011	<.001	<.001	<.001	<.001	0.014	0.011	0.231	<.001	<.001	<.001	—	—	—
Pearson's r	0.244**	0.180*	0.213**	0.259**	0.127	0.349***	0.216**	0.277***	0.306***	0.266**	0.406***	0.144	0.187*	0.194*	—	—
p-value	0.003	0.030	0.010	0.002	0.126	<.001	0.009	<.001	<.001	0.001	<.001	0.084	0.024	0.019	—	—
Pearson's r	0.150	0.237**	0.052	0.191*	0.175*	0.237**	0.095	0.299***	0.305***	0.252**	0.247**	0.110	0.210*	0.224**	0.338***	—
0.071	0.004	0.535	0.021	0.035	0.004	0.255	<.001	<.001	0.002	0.003	0.186	0.011	0.007	<.001	—	—

A.10 ZORBALIK ANKETİ TÜRK ÖĞRENCİLER ZORBALIK SEVİYESİ (BU) VE ZENOFOBI ANKETİ TÜRK ÖĞRENCİLERİN ZENOFOBI SEVİYESİ ARASINDA KORELASYON ANALİZİ SONUÇLARI

Variable	Q1	Q2	Q3	Q4	Q5	Q6	Q7	Q8	Q9	Q10	Q11	Q12	Q13	BU1(1)	BU2(4)	BU3(7)	BU4(8)	BU5(12)	BU23(7C)
1. Q1	Pearson's r	-																	
	p-value	-																	
2. Q2	Pearson's r	0.209*	-																
	p-value	0.011	-																
3. Q3	Pearson's r	0.261**	0.276***	-															
	p-value	0.001	<.001	-															
4. Q4	Pearson's r	0.163*	0.279***	0.231**	-														
	p-value	0.049	<.001	0.005	-														
5. Q5	Pearson's r	0.151	0.353***	0.219**	0.134	-													
	p-value	0.068	<.001	0.008	0.107	-													
6. Q6	Pearson's r	0.024	0.215**	0.208*	0.293***	0.226**	-												
	p-value	0.777	0.009	0.012	<.001	0.006	-												
7. Q7	Pearson's r	0.236**	0.297***	0.284***	0.228**	0.315***	0.271***	-											
	p-value	0.004	<.001	<.001	0.006	<.001	<.001	-											
8. Q8	Pearson's r	0.292***	0.370***	0.334***	0.217**	0.292***	0.243**	0.289***	-										
	p-value	<.001	<.001	<.001	0.008	<.001	0.003	<.001	-										
9. Q9	Pearson's r	0.253**	0.356***	0.264**	0.224**	0.229**	0.340***	0.344***	0.321***	-									
	p-value	<.001	<.001	<.001	0.008	<.001	0.003	<.001	<.001	-									

Variable	Q1	Q2	Q3	Q4	Q5	Q6	Q7	Q8	Q9	Q10	Q11	Q12	Q13	BU1(1)	BU2(4)	BU3(7)	BU4(8)	BU5(12) BU23(7C)
10. Q10	p-value	0.002	<.001	0.001	0.007	0.005	<.001	<.001	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Pearson's r	0.138	0.342***	0.280***	0.287***	0.376***	0.269**	0.290***	0.179*	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11. Q11	p-value	0.096	<.001	<.001	<.001	<.001	<.001	<.001	0.031	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Pearson's r	0.172*	0.449***	0.292***	0.268**	0.403***	0.155	0.333***	0.256**	0.255**	—	—	—	—	—	—	—	—
12. Q12	p-value	0.037	<.001	<.001	0.001	<.001	0.062	<.001	0.002	0.002	—	—	—	—	—	—	—	—
	Pearson's r	0.167*	0.295***	0.193*	0.158	0.187*	0.303***	0.246**	0.256**	0.306***	0.266**	—	—	—	—	—	—	—
13. Q13	p-value	0.043	<.001	0.020	0.057	0.024	<.001	<.001	0.002	<.001	0.001	—	—	—	—	—	—	—
	Pearson's r	0.293***	0.372***	0.297***	0.280***	0.249**	0.305***	0.355***	0.194*	0.262**	0.365***	0.232**	—	—	—	—	—	—
14. BU 1(1)	p-value	<.001	<.001	<.001	<.001	0.002	<.001	<.001	0.019	0.001	<.001	0.005	—	—	—	—	—	—
	Pearson's r	0.233**	0.320***	0.334***	0.304***	0.372***	0.283***	0.207*	0.153	0.275***	0.335***	0.277***	0.324***	—	—	—	—	—
15. BU 2(4)	p-value	0.005	<.001	<.001	<.001	<.001	0.012	<.001	0.065	<.001	<.001	<.001	<.001	—	—	—	—	—
	Pearson's r	0.218**	0.314***	0.279***	0.255**	0.431***	0.287***	0.329***	0.264**	0.349***	0.360***	0.269**	0.376***	0.306***	—	—	—	—
16. BU 3(7)	p-value	0.008	<.001	<.001	0.002	<.001	0.016	<.001	0.001	<.001	<.001	0.001	<.001	<.001	—	—	—	—
	Pearson's r	0.255**	0.246**	0.293***	0.130	0.117	0.203*	0.293***	0.247**	0.128	0.123	0.257**	0.228**	0.217**	0.183*	—	—	—
17. BU 4(8)	p-value	0.002	0.003	<.001	0.119	0.161	0.014	<.001	0.002	0.123	0.138	0.002	0.006	0.009	0.027	—	—	—
	Pearson's r	0.248**	0.380***	0.317***	0.346***	0.233**	0.357***	0.203*	0.367***	0.289***	0.276***	0.194*	0.291***	0.246**	0.233**	0.249**	—	—

Variable	Q1	Q2	Q3	Q4	Q5	Q6	Q7	Q8	Q9	Q10	Q11	Q12	Q13	BU1(1)	BU2(4)	BU3(7)	BU4(8)	BU5(12) BU23(7C)
18. BU5(25)	p-value	<.001	<.001	<.001	0.005	<.001	0.014	<.001	<.001	<.001	<.001	0.019	<.001	0.003	0.005	0.002	—	
	Pearson's r	0.117	0.308***	0.279***	0.266**	0.271***	0.292***	0.263**	0.180*	0.339***	0.311***	0.175*	0.300***	0.324***	0.307***	0.173*	0.300***	—
19. BU6(15)	p-value	0.158	<.001	<.001	<.001	<.001	0.013	0.001	0.030	<.001	<.001	0.035	<.001	<.001	<.001	0.037	<.001	—
	Pearson's r	0.172*	0.228**	0.264**	0.219**	0.265**	0.249**	0.092	0.228**	0.300***	0.256**	0.212*	0.172*	0.203*	0.257**	0.246**	0.225**	0.165*
20. BU7(18)	p-value	0.038	0.006	0.001	0.008	0.001	<.001	0.268	0.006	<.001	0.002	0.010	0.038	0.014	0.002	0.003	0.006	0.047
	Pearson's r	0.312***	0.237**	0.167*	0.239**	0.313***	0.250**	0.280***	0.277***	0.322***	0.241**	0.251**	0.297***	0.297***	0.280***	0.175*	0.214**	0.325***
21. BU8(21)	p-value	<.001	0.004	0.043	0.004	<.001	0.002	<.001	<.001	<.001	0.003	0.002	<.001	<.001	<.001	0.034	0.009	<.001
	Pearson's r	0.099	0.211*	0.225**	0.156	0.307***	0.242**	0.211*	0.119	0.241**	0.075	0.080	0.197*	0.259**	0.125	0.050	0.152	0.198*
22. BU9(24)	p-value	0.233	0.010	0.006	0.060	<.001	0.049	0.003	0.152	0.003	0.368	0.339	0.017	0.002	0.134	0.550	0.067	0.017
	Pearson's r	0.172*	0.327***	0.258**	0.235**	0.423***	0.229**	0.244**	0.329***	0.344***	0.388***	0.178*	0.278***	0.132	0.280***	0.137	0.318***	0.361***
23. BU10(27)	p-value	0.037	<.001	0.002	0.004	<.001	0.005	0.003	<.001	<.001	<.001	0.032	<.001	0.113	<.001	0.099	<.001	<.001
	Pearson's r	0.344***	0.206*	0.275***	0.122	0.327***	0.230**	0.277***	0.263**	0.208*	0.235**	0.352***	0.205*	0.292***	0.222**	0.235**	0.223**	0.237**
24. BU11(30)	p-value	<.001	0.013	<.001	0.142	<.001	0.005	<.001	0.001	0.012	0.004	<.001	0.013	<.001	0.007	0.004	0.007	0.004
	Pearson's r	0.273***	0.450***	0.243**	0.285***	0.337***	0.277***	0.272***	0.280***	0.404***	0.270***	0.242**	0.281***	0.308***	0.386***	0.275***	0.331***	0.300***
25. BU12(37)	p-value	<.001	<.001	0.003	<.001	<.001	<.001	<.001	<.001	<.001	<.001	0.003	<.001	<.001	<.001	<.001	<.001	<.001
	Pearson's r	0.258**	0.279***	0.290***	0.245**	0.264**	0.227**	0.206*	0.188*	0.246**	0.296***	0.326***	0.357***	0.179*	0.276***	0.300***	0.318***	0.215**

Variable	Q1	Q2	Q3	Q4	Q5	Q6	Q7	Q8	Q9	Q10	Q11	Q12	Q13	BU1(1)	BU2(4)	BU3(7)	BU4(8)	BU5(12) BU23(7C)
2. BU13(39)	p-value	0.002	<.001	0.003	0.001	<.001	0.006	0.012	0.023	0.003	<.001	<.001	<.001	0.030	<.001	<.001	<.001	0.009
	Pearson's r	0.249**	0.223**	0.251**	0.310***	0.246**	0.184*	0.211*	0.220**	0.275***	0.244**	0.147	0.238**	0.300***	0.240**	0.166*	0.386***	0.220**
3. BU14(42)	p-value	0.002	0.007	0.005	0.002	<.001	0.003	0.011	0.008	<.001	0.003	0.076	0.004	<.001	0.003	0.045	<.001	0.008
	Pearson's r	0.252**	0.191*	0.274***	0.135	0.280***	0.183*	0.282***	0.242**	0.297***	0.320***	0.139	0.257**	0.077	0.233***	0.108	0.259**	0.187*
4. BU15(45)	p-value	0.002	0.021	<.001	0.105	<.001	0.027	<.001	0.003	<.001	<.001	0.093	0.002	0.358	<.001	0.193	0.002	0.024
	Pearson's r	0.342***	0.237**	0.247**	0.147	0.211*	0.150	0.256**	0.211*	0.278***	0.193*	0.224**	0.331***	0.296***	0.277***	0.129	0.164*	0.181*
5. BU16(48)	p-value	<.001	0.004	0.003	0.077	0.011	0.071	0.002	0.011	<.001	0.019	0.007	<.001	<.001	<.001	0.121	0.048	0.029
	Pearson's r	0.275***	0.290***	0.295***	0.305***	0.319***	0.268**	0.371***	0.249**	0.406***	0.345***	0.211*	0.298***	0.269**	0.372***	0.233**	0.344***	0.313***
6. BU17(51)	p-value	<.001	<.001	<.001	<.001	<.001	0.001	<.001	0.002	<.001	<.001	0.011	<.001	0.001	<.001	0.005	<.001	<.001
	Pearson's r	0.030	0.239**	0.138	0.191*	0.185*	0.228**	0.197*	0.094	0.246**	0.204*	0.277***	0.277***	0.165*	0.152	0.016	0.196*	0.214**
7. BU18(54)	p-value	0.723	0.004	0.097	0.021	0.025	0.003	0.017	0.258	0.003	0.013	<.001	<.001	0.046	0.068	0.844	0.018	0.010
	Pearson's r	0.193*	0.311***	0.245**	0.221**	0.234**	0.173*	0.341***	0.270***	0.325***	0.268**	0.305***	0.342***	0.382***	0.301***	0.264**	0.281***	0.368***
8. BU19(58)	p-value	0.020	<.001	0.003	0.007	0.005	0.037	<.001	<.001	<.001	0.001	<.001	<.001	<.001	<.001	0.001	<.001	<.001
	Pearson's r	0.140	0.244**	0.273***	0.237**	0.330***	0.268**	0.279***	0.288***	0.349***	0.238**	0.299***	0.207*	0.258**	0.235**	0.220**	0.288***	0.376***
9. BU20(61)	p-value	0.092	0.003	<.001	0.004	<.001	0.001	<.001	<.001	<.001	0.004	<.001	0.012	0.002	0.004	0.008	<.001	<.001
	Pearson's r	0.239**	0.233**	0.350***	0.139	0.171*	0.180*	0.238**	0.271***	0.319***	0.160	0.241**	0.301***	0.219**	0.326***	0.258**	0.190*	0.230**

Variable	Q1	Q2	Q3	Q4	Q5	Q6	Q7	Q8	Q9	Q10	Q11	Q12	Q13	BU1(1)	BU2(4)	BU3(7)	BU4(8)	BU5(12) BU23(7C)
p-value	0.004	0.005	<.001	0.094	0.039	0.030	0.004	0.004	<.001	<.001	0.054	0.003	<.001	0.008	<.001	0.002	0.021	0.005
10.80221(BU23(7C)) Pearson's r	0.150	0.272***	0.286***	0.257**	0.170*	0.264**	0.277***	0.178*	0.275***	0.372***	0.209*	0.239**	0.203*	0.194*	0.166*	0.205*	0.316***	0.312*
p-value	0.071	<.001	<.001	0.002	0.040	0.001	<.001	0.032	<.001	<.001	0.011	0.004	0.014	0.019	0.045	0.013	<.001	<.001
11.80221(BU23(7C)) Pearson's r	0.196*	0.196*	0.272***	0.299***	0.287***	0.388***	0.229**	0.375***	0.235**	0.277***	0.271***	0.262**	0.259**	0.373***	0.216**	0.315***	0.287***	0.261
p-value	0.018	0.018	<.001	<.001	<.001	<.001	0.006	<.001	0.004	<.001	<.001	0.001	0.002	<.001	0.009	<.001	<.001	0.001
12.80231(BU23(7C)) Pearson's r	0.205*	0.308***	0.306***	0.301***	0.196*	0.190*	0.129	0.215**	0.285***	0.291***	0.183*	0.107	0.257**	0.218**	0.215**	0.089	0.079	0.116
p-value	0.013	<.001	<.001	<.001	0.018	0.022	0.121	0.009	<.001	<.001	0.027	0.198	0.002	0.008	0.009	0.287	0.345	0.162
* p < .05, ** p < .01, *** p < .001																		

Variable	BU6(15)	BU7(18)	BU8(21)	BU9(24)	BU10(27)	BU11(30)	BU12(37)	BU13(39)	BU14(42)	BU15(45)	BU16(48)	BU17(51)	BU18(54)	BU19(58)	BU20(61)	BU21(64)	BU22(66)
18.BU5(12)	p-value Pearson's r	—															
19.BU6(13)	p-value Pearson's r	0.165*	—														
20.BU7(18)	p-value Pearson's r	0.047	0.236**	—													
21.BU8(21)	p-value Pearson's r	<.001	0.004	—													
22.BU9(24)	p-value Pearson's r	0.198*	0.155	0.254**	—												
23.BU10(27)	p-value Pearson's r	0.017	0.061	0.002	—												
24.BU11(30)	p-value Pearson's r	<.001	<.001	0.003	—												
25.BU12(33)	p-value Pearson's r	0.237**	0.204*	0.324***	0.083	0.238**	—										
26.BU13(36)	p-value Pearson's r	0.004	0.014	<.001	0.322	0.004	—										
27.BU14(39)	p-value Pearson's r	0.300***	0.269**	0.321***	0.322***	0.283***	0.296***	—									
28.BU15(42)	p-value Pearson's r	<.001	0.001	<.001	<.001	<.001	<.001	<.001	<.001	<.001	<.001	<.001	<.001	<.001	<.001	<.001	<.001
29.BU16(45)	p-value Pearson's r	0.215**	0.269**	0.244**	0.186*	0.239***	0.374***	0.372***	—								

Variable	BU6(15)	BU7(18)	BU8(21)	BU9(24)	BU10(27)	BU11(30)	BU12(37)	BU13(39)	BU14(42)	BU15(45)	BU16(48)	BU17(51)	BU18(54)	BU19(58)	BU20(61)	BU21(64)	BU22(66)
2. BU13(39)	p-value	0.009	0.001	0.003	0.025	<.001	<.001	—									
	Pearson's r	0.220**	0.229**	0.233**	0.172*	0.324***	0.265**	0.195*	—								
3. BU14(42)	p-value	0.008	0.005	0.005	0.038	<.001	0.001	0.006	—								
	Pearson's r	0.187*	0.118	0.170*	0.315***	0.247**	0.230**	0.253**	0.219**	—							
4. BU15(45)	p-value	0.024	0.157	0.041	<.001	0.003	<.001	0.002	0.008	—							
	Pearson's r	0.181*	0.107	0.248**	0.240**	0.206*	0.253**	0.237**	0.311***	0.231**	—						
5. BU16(48)	p-value	0.029	0.197	0.003	0.003	0.013	0.002	0.004	<.001	0.005	—						
	Pearson's r	0.313***	0.296***	0.230**	0.179*	0.281***	0.215**	0.283***	0.144	0.272***	0.186*	—					
6. BU17(51)	p-value	<.001	<.001	0.005	0.031	<.001	<.001	<.001	0.084	<.001	0.024	—					
	Pearson's r	0.214**	0.100	0.153	0.109	0.301***	0.140	0.162	0.165*	0.065	0.174*	0.246**	—				
7. BU18(54)	p-value	0.010	0.231	0.065	0.192	<.001	0.091	0.050	0.046	0.437	0.036	0.003	—				
	Pearson's r	0.368***	0.218**	0.232**	0.118	0.216**	0.344***	0.245**	0.312***	0.277***	0.305***	0.416***	0.210*	—			
8. BU19(58)	p-value	<.001	0.008	0.005	0.157	0.009	<.001	0.003	<.001	<.001	<.001	<.001	0.011	—			
	Pearson's r	0.376***	0.323***	0.329***	0.229**	0.346***	0.328***	0.268**	0.395***	0.241**	0.124	0.212*	0.165*	0.164*	—		
9. BU20(61)	p-value	<.001	<.001	<.001	0.005	<.001	<.001	0.001	<.001	0.003	0.136	0.010	0.047	0.049	—		
	Pearson's r	0.230**	0.253**	0.178*	0.199*	0.176*	0.379***	0.355***	0.225**	0.265**	0.327***	0.321***	0.104	0.407***	0.264**	—	
10. BU21(64)	p-value	0.005	0.002	0.031	0.016	0.034	<.001	<.001	0.006	0.001	<.001	<.001	0.212	<.001	0.001	—	
	Pearson's r	0.312***	0.099	0.187*	0.154	0.298***	0.209*	0.285***	0.272***	0.277***	0.203*	0.209*	0.100	0.282***	0.355***	0.288***	—

Variable	BU6(15)	BU7(18)	BU8(21)	BU9(24)	BU10(27)	BU11(30)	BU12(37)	BU13(39)	BU14(42)	BU15(45)	BU16(48)	BU17(51)	BU18(54)	BU19(58)	BU20(61)	BU21(64)	BU22(66)
p-value	0.024	0.064	<.001	0.011	<.001	<.001	<.001	<.001	0.014	0.011	0.231	<.001	<.001	<.001	—	—	—
BU22(66) p-value	0.330***	0.244**	0.180*	0.213**	0.259**	0.127	0.343***	0.216**	0.277***	0.316***	0.266**	0.406***	0.144	0.187*	0.194*	—	—
r																	
p-value	<.001	0.003	0.030	0.010	0.002	0.126	<.001	0.009	<.001	<.001	0.001	<.001	0.084	0.024	0.019	—	—
BU23(70) p-value	0.160	0.150	0.237**	0.052	0.191*	0.175*	0.237**	0.095	0.239***	0.305***	0.252**	0.247**	0.110	0.210*	0.224**	0.338***	—
r																	
	0.053	0.071	0.004	0.535	0.021	0.035	0.004	0.255	<.001	<.001	0.002	0.003	0.186	0.011	0.007	<.001	—

A.11 ZENOFOBİ ANKETİ TÜRK ÖĞRENCİLER VE ZORBALIK ANKETİ YABANCI ÖĞRENCİLER KURBAN SEVİYESİ (V) ARASINDA KORELASYON ANALİZİ SONUÇLARI

Variable	Q1	Q2	Q3	Q4	Q5	Q6	Q7	Q8	Q9	Q10	Q11	Q12	Q13	V(2)	V(5)
1. Q1	Pearson's r	—													
	p-value	—													
2. Q2	Pearson's r	0.209*	—												
	p-value	0.011	—												
3. Q3	Pearson's r	0.261***	0.276***	—											
	p-value	< .001	—												
4. Q4	Pearson's r	0.163*	0.279***	0.231**	—										
	p-value	< .001	—												
5. Q5	Pearson's r	0.151	0.353***	0.219**	0.134	—									
	p-value	0.049	< .001	0.005	—										
6. Q6	Pearson's r	0.024	0.215**	0.208*	0.293***	0.226**	—								
	p-value	0.068	< .001	0.008	0.107	—									
7. Q7	Pearson's r	0.777	0.009	0.012	< .001	0.006	—								
	p-value	0.236**	0.297***	0.284***	0.228**	0.315***	0.271***	—							
8. Q8	Pearson's r	0.004	< .001	< .001	0.006	< .001	< .001	—							
	p-value	0.292***	0.370***	0.334***	0.217**	0.292***	0.243**	0.289***	—						
9. Q9	Pearson's r	< .001	< .001	< .001	0.008	< .001	0.003	< .001	—						
	p-value	0.253**	0.356***	0.264**	0.224**	0.229**	0.340***	0.344***	0.321***	—					
10. Q10	Pearson's r	0.002	< .001	0.001	0.007	0.005	< .001	< .001	< .001	—					
	p-value	0.138	0.342***	0.280***	0.287***	0.376***	0.269**	0.290***	0.292***	0.179*	—				
11. Q11	Pearson's r	0.096	< .001	< .001	< .001	0.001	< .001	< .001	< .001	0.031	—				
	p-value	0.172*	0.449***	0.292***	0.268**	0.403***	0.155	0.339***	0.303***	0.256**	0.255**	—			

Variable	Q1	Q2	Q3	Q4	Q5	Q6	Q7	Q8	Q9	Q10	Q11	Q12	Q13	V12	V2(5)
12. Q															
p-value	0.037	< .001	< .001	0.001	< .001	0.062	< .001	< .001	0.002	0.002	—	—	—	—	—
Pearson's r	0.167*	0.295***	0.193*	0.158	0.187*	0.303***	0.246**	0.314***	0.256**	0.306***	0.266**	—	—	—	—
13. Q															
p-value	0.043	< .001	0.020	0.057	0.024	< .001	0.003	< .001	0.002	< .001	0.001	—	—	—	—
Pearson's r	0.293***	0.372***	0.297***	0.280***	0.249**	0.305***	0.355***	0.351***	0.194*	0.262**	0.365***	0.232**	—	—	—
14. V															
p-value	< .001	< .001	< .001	< .001	0.002	< .001	< .001	< .001	0.019	0.001	< .001	0.005	—	—	—
Pearson's r	0.056	-0.050	-0.072	-0.047	0.017	-0.144	-0.032	-0.100	-0.013	-0.083	0.057	0.049	-0.020	—	—
15. V															
p-value	0.525	0.565	0.412	0.592	0.848	0.098	0.718	0.255	0.886	0.342	0.519	0.574	0.823	—	—
Pearson's r	0.067	0.020	-0.175*	-0.225**	0.004	-0.106	-0.082	-0.062	0.048	-0.146	-0.128	0.021	-0.126	0.249**	—
16. V															
p-value	0.443	0.822	0.045	0.010	0.966	0.229	0.352	0.480	0.587	0.095	0.142	0.814	0.149	0.004	—
Pearson's r	-0.080	-0.108	0.023	-0.190*	-0.079	-0.189*	-0.189*	-0.086	-0.009	-0.069	-0.099	-0.119	-0.175*	0.102	0.208*
17. V4(11)															
p-value	0.362	0.219	0.793	0.029	0.368	0.030	0.030	0.329	0.921	0.430	0.257	0.175	0.045	0.244	0.017
Pearson's r	0.081	0.046	0.060	-0.043	-0.071	-0.095	-0.020	-0.082	0.100	-0.059	-0.009	0.033	0.016	0.307***	0.222*
18. V5(18)															
p-value	0.358	0.597	0.498	0.623	0.421	0.281	0.822	0.350	0.253	0.505	0.918	0.710	0.859	< .001	0.010
Pearson's r	0.093	0.094	0.146	0.044	0.082	0.013	0.041	0.128	0.042	0.164	0.133	0.103	0.070	0.125	0.199*
19. V6(17)															
p-value	0.288	0.284	0.096	0.619	0.349	0.881	0.637	0.142	0.636	0.061	0.128	0.239	0.428	0.153	0.022
Pearson's r	0.080	-0.088	-0.177*	-0.033	-0.028	-0.024	-0.105	-0.022	0.021	-0.170	-0.104	0.006	-0.124	0.402***	0.409***
20. V7(20)															
p-value	0.364	0.314	0.042	0.711	0.753	0.786	0.231	0.803	0.816	0.051	0.237	0.944	0.158	< .001	< .001
Pearson's r	0.212*	0.060	0.016	0.067	0.171	0.044	-0.059	0.019	0.003	0.017	0.099	0.079	0.022	0.132	0.234**
21. V8(23)															
p-value	0.014	0.494	0.854	0.442	0.050	0.619	0.500	0.825	0.971	0.847	0.259	0.369	0.803	0.132	0.007
Pearson's r	0.160	-0.082	-0.074	0.012	0.071	0.082	-0.004	0.007	0.042	-0.003	0.058	0.093	-0.063	0.208*	0.235**

Variable	Q1	Q2	Q3	Q4	Q5	Q6	Q7	Q8	Q9	Q10	Q11	Q12	Q13	V12)	V25)
2. V9(26)	p-value	0.067	0.347	0.402	0.895	0.416	0.348	0.962	0.933	0.634	0.976	0.290	0.470	0.017	0.007
	Pearson's r	-0.025	-0.109	0.023	-0.113	0.045	-0.108	-0.017	-0.108	-0.083	-0.042	-0.044	-0.028	0.313***	0.300***
3. V10(29)	p-value	0.774	0.212	0.791	0.196	0.612	0.217	0.849	0.216	0.342	0.632	0.613	0.750	< .001	< .001
	Pearson's r	-0.028	-0.007	0.056	-0.106	0.198*	-0.109	-0.107	0.041	-0.186*	-0.034	-0.051	-0.159	0.194*	0.239**
4. V11(31)	p-value	0.752	0.939	0.526	0.226	0.023	0.214	0.223	0.639	0.033	0.701	0.558	0.069	0.026	0.006
	Pearson's r	0.026	-0.069	-0.045	-0.050	-0.085	-0.216*	-0.018	-0.154	-0.185*	-0.038	0.028	-0.051	0.299***	0.347***
5. V12(33)	p-value	0.763	0.434	0.606	0.569	0.333	0.013	0.834	0.078	0.033	0.669	0.752	0.563	< .001	< .001
	Pearson's r	0.027	-0.047	-0.010	-0.102	0.006	-0.042	-0.023	-0.034	-0.033	-0.196*	-0.007	-0.026	0.330***	0.417***
6. V13(34)	p-value	0.756	0.595	0.905	0.245	0.946	0.631	0.796	0.703	0.706	0.024	0.935	0.764	< .001	< .001
	Pearson's r	-0.036	-0.031	0.024	-0.066	-0.047	-0.133	-0.140	-0.194*	-0.104	-0.209*	-0.049	0.016	0.217*	0.296***
7. V14(36)	p-value	0.685	0.727	0.781	0.452	0.592	0.130	0.110	0.026	0.234	0.016	0.574	0.853	0.012	< .001
	Pearson's r	-0.054	0.024	-0.119	-0.089	0.022	-0.029	0.059	-0.178*	-0.037	-0.053	-0.051	0.003	0.300***	0.197*
8. V15(40)	p-value	0.536	0.787	0.173	0.311	0.798	0.745	0.498	0.041	0.674	0.549	0.559	0.977	< .001	0.024
	Pearson's r	0.031	0.014	-0.034	-0.152	-0.079	0.022	-0.047	-0.166	0.010	-0.169	-0.014	0.035	0.224**	0.382***
9. V16(43)	p-value	0.724	0.878	0.697	0.082	0.369	0.806	0.594	0.056	0.907	0.053	0.870	0.688	0.010	< .001
	Pearson's r	-0.033	-0.015	-0.096	-0.065	0.018	-0.110	0.063	-0.166	-0.001	-0.100	0.048	-0.135	0.168	0.286***
10. V17(46)	p-value	0.704	0.864	0.275	0.457	0.837	0.209	0.473	0.057	0.988	0.253	0.582	0.122	0.054	< .001
	Pearson's r	0.051	0.156	0.071	0.009	0.062	0.050	-0.017	-0.023	0.072	0.061	0.181*	0.056	0.306***	0.227**
11. V18(49)	p-value	0.562	0.073	0.418	0.921	0.482	0.573	0.844	0.797	0.412	0.489	0.038	0.527	< .001	0.009
	Pearson's r	-0.034	0.063	0.038	-0.045	0.055	0.009	-0.082	0.003	0.054	-0.132	0.045	0.065	0.225**	0.147

Variable	Q1	Q2	Q3	Q4	Q5	Q6	Q7	Q8	Q9	Q10	Q11	Q12	Q13	V12)	V25)
13. V19 (52)	p-value	0.702	0.476	0.669	0.607	0.534	0.917	0.352	0.969	0.538	0.130	0.709	0.609	0.461	0.010
	Pearson's r	-0.060	0.050	0.003	-0.067	0.008	-0.012	-0.093	-0.036	-0.063	-0.143	-0.076	0.004	-0.145	0.250**
13. V20 (55)	p-value	0.492	0.570	0.974	0.446	0.924	0.893	0.288	0.679	0.472	0.102	0.388	0.962	0.097	0.004
	Pearson's r	0.009	-0.095	-0.081	-0.186*	-0.009	-0.075	-0.067	-0.174*	-0.084	-0.038	-0.071	-0.047	-0.016	0.171
14. V21 (57)	p-value	0.921	0.280	0.355	0.032	0.923	0.391	0.443	0.046	0.338	0.668	0.421	0.595	0.854	0.050
	Pearson's r	0.079	0.169	-0.033	0.003	-0.037	-0.097	-0.009	-0.025	-0.110	0.017	-7.383×10 ⁻¹⁸	0.121	0.122	0.297***
15. V22 (60)	p-value	0.365	0.053	0.706	0.975	0.675	0.270	0.920	0.774	0.209	0.844	1.000	0.166	0.162	0.002
	Pearson's r	-0.031	0.048	0.025	-0.112	0.021	-0.088	0.055	-0.015	-0.060	-0.065	0.012	-0.112	0.015	0.349***
16. V23 (63)	p-value	0.723	0.587	0.779	0.200	0.815	0.315	0.531	0.864	0.495	0.459	0.893	0.201	0.868	0.025
	Pearson's r	0.022	0.042	-0.053	-0.180*	0.006	-0.023	-0.040	-0.067	-0.007	-0.101	-0.093	-0.006	0.057	0.170
17. V24 (67)	p-value	0.799	0.630	0.550	0.039	0.945	0.797	0.648	0.443	0.938	0.248	0.287	0.942	0.519	0.051
	Pearson's r	0.147	-0.082	-0.034	-0.025	0.071	0.089	-0.125	-0.144	-0.043	-0.021	-0.073	0.116	0.041	0.300***
18. V25 (69)	p-value	0.092	0.353	0.700	0.772	0.418	0.312	0.152	0.099	0.628	0.807	0.406	0.187	0.637	0.193
	Pearson's r	0.096	0.002	-0.125	-0.217*	0.026	-0.069	0.033	-0.115	-0.034	-0.133	0.094	-0.045	0.027	0.447***
*p < .05, **p < .01															
	p-value	0.273	0.982	0.152	0.012	0.771	0.431	0.707	0.188	0.701	0.128	0.284	0.607	0.763	< .001

Variable	V3(9)	V4(11)	V5(14)	V6(17)	V7(20)	V8(23) V21(57)	V9(25) V22(60)	V10(29) V23(63)	V11(31) V24(67)	V12(33) V25(69)	V13(34)	V14(36)	V15(40)	V16(43)
p-value														
Pearson's r	—													
p-value	—													
Pearson's r	0.151	—												
p-value	0.084	—												
Pearson's r	0.187*	0.172*	—											
p-value	0.031	0.048	—											
Pearson's r	0.065	0.100	0.286***	—										
p-value	0.459	0.253	< .001	—										
Pearson's r	0.202*	0.146	0.312***	0.145	—									
p-value	0.020	0.095	< .001	0.097	—									
Pearson's r	0.182*	0.202*	0.228**	0.292***	0.171*	—								
p-value	0.037	0.020	0.009	< .001	0.049	—								
Pearson's r	0.025	0.110	0.251**	0.139	0.048	0.198*	—							
p-value	0.777	0.208	0.004	0.113	0.581	0.023	—							
Pearson's r	0.178*	0.272**	0.336***	0.196*	0.257**	0.307***	0.200*	—						
p-value	0.041	0.002	< .001	0.024	0.003	< .001	0.021	—						
Pearson's r	0.302***	0.217*	0.361***	0.320***	0.172*	0.382***	0.178*	0.292***	—					
p-value	< .001	0.013	< .001	< .001	0.048	< .001	0.042	< .001	—					
Pearson's r	0.240**	0.210*	0.289***	0.192*	0.104	0.195*	0.298***	0.205*	0.278**	—				

Variable	V2(9)	V4(11)	V5(14)	V6(17)	V7(20)	V8(23) V21(57)	V9(26) V23(63)	V10(29) V23(63)	V11(31) V24(67)	V12(33) V25(69)	V13(34)	V14(36)	V15(40)	V16(43)
V14 (36)	p-value	0.002	0.005	0.015	< .001	0.027	0.237	0.025	< .001	0.018	0.001			
	Pearson's r	0.203*	0.223*	0.135	0.321***	0.053	0.265**	0.248**	0.068	0.223*	0.250**	—		
V15 (40)	p-value	0.019	0.010	0.124	< .001	0.544	0.002	0.004	0.438	0.010	0.004	—		
	Pearson's r	0.273**	0.285***	0.171	0.358***	0.278**	0.261**	0.350***	0.108	0.298***	0.315***	0.398***	—	
V16 (43)	p-value	0.002	< .001	0.050	< .001	0.001	0.002	< .001	0.218	< .001	< .001	—		
	Pearson's r	0.170	0.192*	0.232**	0.354***	0.235**	0.140	0.226**	0.277**	0.314***	0.265**	0.241**	—	
V17 (46)	p-value	0.051	0.027	0.007	< .001	0.007	0.110	0.009	0.001	< .001	0.002	0.005	—	
	Pearson's r	0.204*	0.191*	0.164	0.221*	0.076	0.190*	0.151	0.131	0.191*	0.150	0.341***	0.101	—
V18 (49)	p-value	0.019	0.028	0.060	0.011	0.384	0.029	0.085	0.135	0.029	0.086	< .001	0.250	—
	Pearson's r	0.131	0.340***	0.118	0.326***	0.181*	0.192*	0.239**	0.188*	0.230**	0.261**	0.250**	0.288***	0.222*
V19 (52)	p-value	0.136	< .001	0.179	< .001	0.038	0.028	0.006	0.031	0.008	0.002	0.004	< .001	0.011
	Pearson's r	0.274**	0.193*	0.170	0.303***	0.062	0.058	0.157	0.235**	0.295***	0.259**	0.328***	0.254**	0.132
V20 (55)	p-value	0.001	0.027	0.051	< .001	0.478	0.507	0.072	0.007	< .001	0.003	0.003	0.141	0.131
	Pearson's r	0.174*	0.261**	0.235**	0.243**	0.231**	0.171	0.283**	0.139	0.245**	0.312***	0.208*	0.259**	0.124
V21 (57)	p-value	0.046	0.002	0.007	0.005	0.008	0.050	0.001	0.111	0.005	< .001	0.017	0.003	0.155
	Pearson's r	0.210*	0.294***	0.274**	0.262**	0.190*	0.132	0.228**	0.137	0.251**	0.335***	0.274**	0.269**	0.287***
V22 (60)	p-value	0.016	< .001	0.001	0.002	0.029	0.131	0.009	0.117	0.004	< .001	0.001	0.002	< .001
	Pearson's r	0.168	0.267**	0.166	0.239**	0.005	0.135	0.264**	0.191*	0.268**	0.274**	0.230**	0.312***	0.277**
V23 (63)	p-value	0.055	0.002	0.057	0.006	0.957	0.122	0.002	0.028	0.002	0.001	< .001	0.001	0.001
	Pearson's r	0.177*	0.243**	0.089	0.285***	0.241**	0.090	0.247**	0.227**	0.135	0.250**	0.275**	0.409***	0.346***

Variable	V3(9)	V4(11)	V5(14)	V6(17)	V7(20)	V8(23) V21(57)	V9(26) V22(60)	V10(29) V23(63)	V11(31) V24(67)	V12(33) V25(69)	V13(34)	V14(36)	V15(40)	V16(43)
p-value	0.043	0.005	0.308	< .001	0.005	0.305	0.004	0.009	0.124	0.004	< .001	0.001	< .001	0.020
Pearson's r	0.037	0.153	0.138	0.278**	0.201*	0.089	0.074	0.111	0.136	0.221*	0.157	0.293***	0.238**	0.241**
p-value	0.671	0.080	0.114	0.001	0.021	0.313	0.397	0.204	0.121	0.011	0.072	< .001	0.006	0.005
Pearson's r	0.109	0.346***	0.149	0.299***	0.059	0.245**	0.301***	0.200*	0.278**	0.221*	0.155	0.317***	0.369***	0.273**
	0.214	< .001	0.088	< .001	0.499	0.005	< .001	0.021	0.001	0.011	0.076	< .001	< .001	0.002

Variable	V17(46)	V18(49)	V19(52)	V20(55)
p-value				
Pearson's	—			
r				
18 V19 (52)				
p-value	—			
Pearson's	0.222*	—		
r				
19 V20 (55)				
p-value	0.010	—		
Pearson's	0.176*	0.246**	—	
r				
20 V21 (57)				
p-value	0.044	0.004	—	
Pearson's	0.139	0.256**	0.226**	—
r				
21 V22 (60)				
p-value	0.112	0.003	0.009	—
Pearson's	0.184*	0.188*	0.342***	0.191*
r				
22 V23 (63)				
p-value	0.035	0.031	< .001	0.028
Pearson's	0.166	0.242**	0.106	0.270**
r				
23 V24 (67)				
p-value	0.057	0.005	0.228	0.002
Pearson's	0.298***	0.284***	0.260**	0.314***
r				
24 V25 (69)				
3	< .001	< .001	0.002	—